

УНІВЕРСИТЕТ імені АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА ЄВРОПЕЙСЬКИХ І СХІДНИХ МОВ ТА ПЕРЕКЛАДУ

Робота допущена до захисту
Зав. кафедри
Зінукова Наталія Вікторівна
д. пед. н., доцент

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістра

Переклад фразеологізмів в україномовному політичному дискурсі

Здобувача Гаманенко
Наталії Миколаївни
ОПП Переклад (англійська)
Спеціальність 035 Філологія
Керівник кваліфікаційної роботи

Степанова Анна Аркадіївна
доктор філологічних наук, професор

Дніпро

2023

УНІВЕРСИТЕТ імені АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ КАФЕДРА
АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Зав. кафедри Зінукова Н.В. д. пед.
наук, доцент
«01» вересня 2021 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу
здобувачу вечірньої форми навчання
освітнього ступеня «магістр» ОПП Переклад (англійська) спеціальності 035 Філологія
Совгири Ігоря Володимировича

Тема кваліфікаційної роботи Переклад фразеологізмів в україномовному політичному дискурсі

Керівник кваліфікаційної роботи Степанова Анна Аркадіївна

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи		Підписи
		за планом	фактично	
1	Закріплення керівника кваліфікаційної роботи	02.09.2021	02.09.2021	
2	Вибір та обговорення теми кваліфікаційної роботи	03.09.2021	03.09.2021	
3	Остаточне затвердження теми кваліфікаційної роботи	24.10.2021	24.10.2021	
4	Одержання завдання на кваліфікаційну роботу у наукового керівника	03.09.2021	03.09.2021	
5	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	28.09.2021	28.09.2021	
6	Виконання першого розділу	30.10.2021	30.10.2021	
7	Виконання другого розділу	30.11.2021	30.11.2021	
8	Виконання третього розділу	22.12.2021	22.12.2021	
9	Оформлення висновків і рекомендацій	30.12.2021	30.12.2021	
10	Оформлення роботи, одержання відзиву	08.01.2022	08.01.2022	
11	Попередній захист кваліфікаційної роботи	11.12.2021	11.12.2021	
12	Захист кваліфікаційної роботи	18.01.2022	18.01.2022	

Дата видачі завдання «02» вересня 2021 р.

Здобувач

Керівник кваліфікаційної роботи

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 р. Зав. кафедри

Совгира Ігор Володимирович
Степанова Анна Аркадіївна

Н.В. Зінукова

ВІДГУК КЕРІВНИКА

на кваліфікаційну роботу магістра за темою

Особливості вживання англомовних юридичних термінів в текстах міжнародної правової документації та проблеми їх перекладу українською мовою

здобувача 2 курсу
ОПП Переклад
(англійська)

Совгирі Ігоря Володимировича

Оцінка окремих складових кваліфікаційної роботи:

1. Оформлення роботи (не більше 10 балів) - 3

(відповідність оформлення кваліфікаційної роботи встановленим університетом вимогам: кількість сторінок; оформлення титульного листа, рисунків, таблиць, діаграм, посилань, списку літератури тощо)

2. Своєчасність подання окремих елементів роботи керівнику
(кожний своєчасно поданий елемент дає по 5 балів, не більше 20 балів)

- 19

3. Теоретичний та аналітичний аспекти роботи (не більше 25 балів) з

них:

- **Структура та логічність побудови роботи** - 5

(відповідність змісту назви теми, наявність та зміст Вступу; виділення 3-4 глав, в кожній із яких – по 2-3 параграфи, наявність та зміст Висновків, логіка побудови роботи в цілому та в межах окремих розділів)

- **Фактичний матеріал** - 5

(наявність фактичного матеріалу, в тому числі зібраного здобувачем за допомогою лінгвістичного аналізу)

- **Використання лінгвістичних методів аналізу** - 5

- **Використання літератури** - 5

(масштаби представлення в роботі сучасних досліджень даної проблематики, критичність аналізу публікацій та підходів, представлених в літературі та інших інформаційних джерелах)

- **Повнота та деталізація** (ступінь повноти та деталізації при розкритті основних аспектів теми роботи) 3

4. **Практична реалізація результатів дослідження** (не більше 20 балів) - 15

(наявність та ступінь обґрунтованості рекомендацій та пропозицій, викладених в роботі та відбиваючих власний погляд студента)

5. **Оцінка попереднього захисту** (не більше 25 балів) 25

Додаткові думки та загальний висновок керівника

Кваліфікаційна робота Совгирі І. відповідає встановленим вимогам і може бути допущена до захисту

Загальна оцінка (не більше 100 балів) **85 балів (Добре) В**

Дата оформлення відгуку 11.01.2023

КЕРІВНИК

кваліфікаційної роботи

Степанова Анна Аркадіївна

доктор філологічних наук, професор

(підпис)

АНОТАЦІЯ

Темою даної кваліфікаційної роботи є фразеологізми та особливості їх перекладу в україномовному політичному дискурсі. Обрана тема є актуальною, оскільки у сфері перекладу фразеологізмів в політичному дискурсі проявляються і виникають нові тенденції в розвитку мови.

Метою даної дипломної роботи є встановлення видів фразеологізмів, що вживаються в україномовному політичному дискурсі та визначення доцільних варіантів їх перекладу. Досліджено теоретичну літературу, яку присвячено як загальним теоретичним питанням, так і особливостям перекладу фразеологічних одиниць в україномовному політичному дискурсі. Робота складається зі вступу, 3 розділів (теоретичного, практичного та аналітичного), висновків та списку використаних джерел.

Ключові слова: політичний дискурс, фразеологізми, фразеологічні одиниці, ідіоми, повний еквівалент, частковий еквівалент, аналог, калькування, дослівний переклад.

SUMMARY

The topic of this qualification work is phraseological units and peculiarities of their translation in Ukrainian political discourse. The chosen topic is relevant, since in the field of translation of phraseological units in political discourse new trends in the development of the language are manifested and emerge.

The purpose of this thesis is to identify the types of phraseological units used in Ukrainian political discourse and to determine the appropriate options for their translation. The theoretical literature, which is devoted to both general theoretical issues and peculiarities of translation of phraseological units in Ukrainian political discourse, has been studied. The work consists of an introduction, 3 chapters (theoretical, practical and analytical), conclusions and a list of references.

Keywords: political discourse, phraseological units, idioms, full equivalent, partial equivalent, analogue, tracing, literal translation.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ФРАЗЕОЛОГІЗМ ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	10
1.1. Визначення поняття «фразеологізм».....	10
1.2. Характерні особливості фразеологізмів.....	17
1.3. Поняття політичного дискурсу та його особливості.....	26
1.4. Проблематика перекладу фразеологічних одиниць.....	44
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	51
РОЗДІЛ 2 ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ	55
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	89
РОЗДІЛ 3 ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АНАЛІЗ	91
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3	119
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	121
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	125

ВСТУП

Як самостійний розділ мовознавства, фразеологія з'явилася порівняно нещодавно. Сьогодні вона не залишається без уваги дослідників та невпинно розвивається. На перший погляд цей розділ мовознавства дуже складно вивчити та охарактеризувати. Крім того, у кожній мові унікальна фразеологія, що збагачує саму мову, проте водночас створює безліч труднощів та перепон для філологів. Дослідити стійкі словосполучення намагалися ще здавна.

Відображення суспільно-політичного життя країни є політичний дискурс, що свідчить про її елементи культури, загальні та національні цінності. Фразеологічні одиниці вже стали буденним явищем і їх часто можна зустріти у дискурсі різних мовленнєвих спільнот. Окремі фразеологізми так сильно прижились в дискурсі, що їх вже не використовують в якості доповнення чи покращення власного висловлювання, а використовують на рівні з іншими словосполученнями.

Мова та її елементи знаходяться у процесі постійного розвитку. У зв'язку з тим, що сучасні реалії неідеальні та неоднорідні, все частіше виникає необхідність подавати інформацію більш коректно, лояльно та цікаво. Особлива важливість полягає у вмінні застосовувати фразеологічні одиниці в політичних текстах, оскільки їх споконвіку використовують не лише послы, міністри і високопосадовці, а й звичайні люди.

Дивлячись на те, що у мовному середовищі виникають нові фразеологічні одиниці, що є наслідками культурної та історичної асиміляції, фразеологію можна рахувати культурним явищем, а не лише мовленнєвим. Мовознавці ніколи не обділяли увагою політичний дискурс, прагнучи дослідити все, що не лежить на поверхні, досадити нові горизонти засобів впливу висловлювань політиків на свідомість широкого загалу, розкрити подекуди маніпулятивну суть повідомлень.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю вивченням через призму мовознавства політичних аспектів життя, що у сучасних реаліях є дуже важливими. Лексичний склад української мови стрімко розвивається, отже нові лексичні

одиниці з'являються постійно - фразеологізми, їх розуміння є важливими для повноцінного розуміння повідомлень іа для успішного перекладу іншими мовами.

Метою роботи є виявлення закономірностей та зв'язку у розвитку фразеології та визначення найбільш вдалих способів перекладу фразеологічних виразів в україномовних політичних текстах через призму їх дослідження як перекладацької проблеми.

Відповідно до поставленої мети дослідження, в роботі ставляться наступні завдання:

1. Аналіз фразеологічних одиниць, якими користуються політичні діячі під час промов або автори під час написання політичних текстів.
2. Визначення причин використання вказаної лексики мовцями.
3. Виявлення її функціональних характеристик.
4. Оцінка її впливу на загальний характер висловлення.
5. Визначення способів перекладу фразеологічних одиниць.

Об'єктом дослідження є сучасні україномовні політичні тексти, промови політиків та статті новин.

Предметом дослідження є особливості перекладу фразеологізмів в україномовному політичному дискурсі.

Матеріалом слугують виступи та промови відомих політиків, та матеріали політичних статей і новин з електронних ресурсів.

Практичне значення роботи полягає у дослідженні конотацій та природи фразеологічних одиниць, їх функціонування у сучасному політичному дискурсі, визначення адекватних способів їх перекладу.

Апробація роботи. Результати кваліфікаційної роботи було опубліковано у збірнику тез ІХ Міжнародної науково-практичної конференції студентів і молодих вчених "Молодь України в контексті міжкультурної комунікації".

Структура роботи. Робота складається зі вступу, основної частини, яка містить три розділи (теоретичний, аналітичний і практичний), загальних висновків та списку використаних джерел.

У вступі визначаються мета й завдання дослідження, описується актуальність, наукова новизна, теоретична значимість і практична цінність роботи, визначається предмет і об'єкт дослідження.

У **першому розділі** надається визначення фразеологічним одиницям та їх особливостям, надається визначення політичному дискурсу та встановлюються його основні функції. Визначаються та аналізуються способи перекладу фразеологічних одиниць.

У **другому розділі** проведено лінгвістичний аналіз речень україномовного політичного дискурсу з використанням фразеологізмів.

У **третьому розділі** визначено способи перекладу речень україномовного політичного дискурсу з використанням фразеологічних одиниць.

У висновках надаються результати, отримані в ході дослідження, і визначаються перспективи подальшого вивчення цієї проблематики. До роботи також додається список використаних джерел. Загальний обсяг дипломної роботи – 132 сторінки. Список використаних джерел налічує 84 найменування.

РОЗДІЛ 1

ФРАЗЕОЛОГІЗМ ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Визначення поняття «фразеологізм»

Такий розділ мовознавства, як фразеологія займається дослідженням фразеологізмів. Фразеологія перебуває у стані постійного розвитку. Лесть не щодня з'являються нові матеріали для фразеологічних словників, оскільки крім нових одиниць, старі видозмінюються і стають додатковим матеріалом для досліджень. Аби стати самостійною дисципліною у лінгвістиці фразеологія пройшла значний шлях відділення від стилістики, лексикології та синтаксису.

Сам термін фразеологія походить від грецьких слів *phrasis* - «вираження» і *logos* - «вчення»[1: 90]. Але це термін, як правило, не розуміють однозначно. Велика кількість дослідників, таких як Н. Шанський, А. Іскоз, Н. Семененко, А. Ленкова, Н. Алефіренко та інші, у своїх працях наголошують на двоїстому значенні терміну «фразеологія».

З однієї сторони, фразеологію розглядають як галузь лінгвістики, котра вивчає стійкі словосполучення [2: 67], тобто вивчає сталі вирази, які структурно та семантично представлені реченнями [3:23] а також сталі мовні комплекси, що являють собою семантичні еквіваленти слова. З іншої сторони, фразеологія розглядається, як сукупність усіх зв'язків сталих словосполучень мов (фразеологізмів) [4:68]. Про зростаючу тенденцію до вживання цього терміну саме в значенні сукупності всіх зв'язків сталих словосполучень свідчить використання слова «фразеологія» для позначення лінгвістичної дисципліни [5:203].

В свою чергу В. Шмідт розглядав фразеологію як частину словникового запасу мови, в його розуміння фразеологізм являє собою одиницю мовної системи, яка визначається здатністю виражати інший зміст та використовується для створення образності висловлювання [6:10].

Великий внесок в розробку проблем сучасної фразеології зробили: В. В. Коптілов, Л. А. Булаховський, А. П. Коваль, І. К. Білодід, Л. С. Паламарчук, В. С. Ващенко, М. А. Жовтобрюх та інші, чиє надбання важко переоцінити. Хоч і значна кількість уваги приділяється дослідженням, а кількість праць складно перерахувати, все таки на даний час існують сумніви щодо предмету фразеології та його обсягу в цілому. Саме у відсутності чітких критеріїв полягає негативний вплив на подальший розвиток лінгвістики, викладання фразеології, як окремої науки та створення фразеологічних словників.

Фразеологічні одиниці або фразеологізми - це дивовижний та цікавий феномен в будь-якій мові. Вони представляють з себе виразну, змістовну та яскраву форму групування слів для висловлення різноманітних повідомлень, безумовно це явище, що привертає увагу багатьох лінгвістів. На думку Ф. де Сосюра, котрого вважають батьком лінгвістики ХХ століття, говорив “Перш за все, існує значна кількість виразів, що належать мові: словосполучення слів, котрі є незмінними, навіть якщо окремі значущі частини можна відокремити за змістом... Такі звороти привносить традиція, їх неможливо імпровізувати” [52].

До семантичної характеристики стійких словосполучень інтерес проявляли автори багатьох робіт, що, як правило, обходилися особистими спостереженнями в площині ідіоматики, без приділення уваги на детальному вивченню семантики стійких виразів, ні їх класифікації. Існуючі дослідження в галузі фразеології показують, що термін “фразеологія” має декілька значень. В ролі лінгвістичного терміну, його вживають, щоб позначити особливу галузь мовознавства, що вивчає “стійкі словосполучення з ускладненою семантикою, котрі не утворюються за структурно-семантичними моделями змінних поєднань”[44, с. 5], які називають фразеологізмами, або фразеологічними одиницями, а також для позначення сукупності ,властивих певній мові, подібних словосполучень.

О.О. Потебня був одним з перших мовознавців, котрий задався питанням закономірності утворення фразеологічних одиниць та знакового характеру цих стійких сполучень[7:160].

Не дивлячись на велику кількість досліджень в сфері фразеологічних одиниць, загальноприйнятої класифікації чи визначення фразеологізмів не існує. Б. Ажнюк справедливо зазначає, що “Фразеологічна одиниця, в реченні, є одним цілими, тому що лексичне значення у фразеологізмі мають всі словосполучення в цілому, а не кожне слово окремо, на відміну від вільного словосполучення”[42, с. 47]. Найбільш загальними ознаками фразеологічних одиниць вважають “роздільнооформленість, мовну стійкість і семантичну цілісність”[43, с. 60].

При трактуванні терміну “фразеологізм”, як центрального поняття у фразеології, серед науковців немає єдності. Оскільки у фразеологічних дослідженнях виділяють такі концепції фразеологізму, як вузька (представниками якої є О. Бабкін, Л. Авксентьєва, В. Телія, Н. Амосова, В. Мокієнко, В. Жуков та інші) і широка (представниками якої є Л. Скрипник, Л. Булаховський, В. Архангельський, М. Шанський, І. Чернишова, Л. Ройзенон та інші). У широкому розумінні фразеологізмом прийнято вважати будь-яке стійке поєднання слів. Н.М. Шанський, І.В. Чернишова, О.В. Кунін та інші є представниками цієї концепції.

При вузькому трактуванні фразеологізм описують як стійке семантично неподільне поєднання слів. На основі переосмислення словесного комплексу-прототипу сформовано цілісне узагальнено-переносне значення даного поєднання слів. Таку концепцію також прийнято називати семантичною, відповідно до якої термін “фразеологізм” поширюється лише на фразеологічні єдності і зрощення. В.Н. Телія, В.В. Виноградов та ін. є прихильниками вузької концепції.

Наступні трактування поняття фразеологізму як об’єкту фразеології стають більш розгорнутими. На думку О. Бабкіна лексичні одиниці є цілісними за значенням, лексично неподільними словосполученнями, що відтворюються у вигляді готових мовних одиниць [45]. П. Лекант вважає, що фразеологізм це складна міждисциплінарна одиниця, у значенні і формі котрої взаємодіють одиниці різних рівнів [46, с. 63]. Як зазначає українська дослідниця Л. Терлецька, фразеологічні одиниці неподільні та стійкі, як правило експресивно забарвлені сполучення лексичних одиниць, “котрі номінальні за функцією, і значення яких не

залежать від значення окремих лексичних одиниць, що входять до їх складу” [47, с. 114].

Далі ми розглянемо інші трактування фразеологізму. Наприклад Х. Бургер робить акцент на зв'язках зі словом та семантичній природі даного терміну. Комбінація кількох слів, у якій слова утворюють одиницю, котру не можна повністю пояснити семантичними і синтаксичними закономірностями поєднання - називають фразеологічною. Також фразеологічним можна назвати поєднання слів, яке є загальним у мовній спільноті, подібно лексемі [8: 109].

К. Палм визначає предметом вивчення фразеології сталі словосполучення в мові, котрі здатні набувати значення та функції окремих слів (лексем) у реченні та системі. Таким чином, в людській мовній діяльності фразеологізм є засобом позначення (назви) і опрацювання світу та розширення словникового запасу [9:45]. Такі ментальні величини, як ставлення, поведінка (негативна), емоції переважно опрацьовуються через фразеологізми, саме через це про ментальну лексику можна говорити у зв'язку з фразеологізмом [8: 89]. Т. Шіппан розглядає фразеологізми як частини лексики та системні елементи, соціально консолідовані як одиниці лексики.

В.П. Жуков вважає, що фразеологізм - це “відтворений в мові зворот, побудований за зразком підрядних або сурядних словосполучень (предикативного або непрадикативного характеру), що поєднується за словом і володіє цілісним, рідше частково цілісним, значенням” [39, с. 6].

В. Мокієнко стверджує, “фразеологічна одиниця - це відтворюване, експресивне, відносно стійке поєднання лексем, яке має цілісне значення” [48, с. 5]. На думку Д. О. Ніконова, “У створенні мовної картини світу, фразеологічні одиниці відіграють специфічну роль, через те що природа їх значення має тісний зв'язок з практичним досвідом особистості, з культурно-історичними традиціями народу, що говорить цією мовою, з фоновими знаннями носія мови” [49, с. 35].

“Словник лінгвістичних термінів” І. Олійника та Д. Ганича має таке визначення “фразеологізм (фразеологічна одиниця) - це лексико-граматична єдність двох чи більше граматично організованих за моделлю, нарізнооформлених

компонентів словосполучення або речення, проте яка є неподільною лексично, стійкою у своїй структурі та складу, що, маючи цілісне значення, відтворюється в мові” [50, с. 37].

Уваги варто те, що такі терміни як “фразеологізм” або “фразеологічна одиниця”, вживаються переважно вітчизняними вченими-лінгвістами. В закордонній лінгвістичній літературі частіше вживають термін “ідіома” (idiom), який з’явився в англійській мові прийшовши з французької мови, в якій його формою було “idiotisme” (у французькій лінгвістиці так називали вираз, значення якого не можна було визначити зі значення його складових елементів чи граматичної конструкції, тобто фразеологізм). Сам термін “idiom” було введено Л. П. Смітом, британським лексикографом середини ХХ століття. Дослідник вживав цей термін для позначення фразеологічних одиниць, що являли собою “мовні аномалії, такі, що порушують закони логіки, або правила граматики” [51, с. 10].

Варто зазначити, що вчені вживають такі позначення, як фразеологічна одиниця і фразеологічний зворот в тому ж значенні, що й фразеологізм. Терміни вільне словосполучення та стал/фразеологічне словосполучення варто порівняти. Вільним словосполученням називають поєднання слів, котре не має сталого поєднання слів, але значення якого можна вивести композиційно. Для стійких словосполучень фразеологізм є нейтральним терміном. Часто такі терміни, як “мовний зворот”, “ідіома”, “вираз”, використовують взаємозамінно, проте за значенням фразеологізму вони не співпадають [10: 63-94]. Вторинні лінгвістичні знаки, що утворюються на основі мінімальних або первинних знаків, лексем - називають сталими мовними комплексами.

Фразеологізм можна трактувати як стійку за складом, сталу семантично неподільну одиницю мови, що формується з конкретних компонентів на основі зв’язків їх граматичної структури та значень.

З точки зору аналізу цікавим для розгляду є тандем перекладознавства і лінгвістики, оскільки з вивченням реалій інших лінгвокультурних ситуацій відкриваються особливості спілкування кожного окремого народу - їх соціокультурне середовище. Саме тому вивчення будь-якої іноземної мови завжди

передбачає ознайомлення з її ідіоматичною базою, як невід'ємною частиною лексики.

Значна кількість фразеологізмів сягає своїм корінням давнини і може відноситись до різних сфер життя, наприклад музикантів (музика для душі, мед для вух), селян (з першими півнями, на світанку), солдатів (озброєний до зубів), мисливців (вбити двох зайців одним пострілом), ремісників (Гераклів подвиг, тяжка праця).

В основі вивчення фразеологічних одиниць покладено особливості функціонування фразеологізмів в реченні, врахування специфіки мови та контекстуальна взаємодія слів-компонентів. В залежності від конкретних завдань, що ставить перед собою мовознавець, залежить застосування того чи іншого методу дослідження. Кожен з окремо взятих методів має свої переваги та певні недоліки, свої характеристики, через це найчастіше дослідники застосовують комплексний метод опису фразеології, як сукупність прийомів дослідження, методів та різноманітних операцій з фразеологічними матеріалами.

Можна дійти висновку, що фразеологічні одиниці викликають інтерес у науковців, підтвердженням чого є низка досліджень та значна кількість написаних робіт. Але, не дивлячись на достатню кількість досліджень, як окремий фразеологічний напрямок, фразеологія, досі не має чітко визначених основних проблем.

Варто зазначити, що єдиного визначення щодо терміну “фразеологізм” не існує, оскільки у різних джерелах фразеологічні одиниці мають різну назву, наприклад: “незмінні вираження”, “нерозкладні поєднання” або ж “стійкі поєднання”. Через це даний термін вживають для позначення таких словосполучень як: мовні штампи, ідіоми, прислів'я та приказки (паремії), крилаті вислови та кліше. Серед деяких дослідників всеж таки присутні суперечки на рахунок віднесення до складу фразеологізмів крилатих висловів, прислів'їв та приказок.

Повністю або частково переосмислене значення є найважливішою особливістю фразеологічних одиниць. Будь-який відхід від буквального значення

вважається переосмисленням. При частковому або повному переосмисленні значення властивому змінним словосполученням слів, а також авторським утворенням, характер подібних переосмислень принципово відрізняється від переосмислення значення фразеологізмів.

1.2. Характерні особливості фразеологізмів

Перш за все слід зазначити, що фразеологічні одиниці мають ознаки, котрі дозволяють пов'язувати фразеологічну одиницю як з реченням, так і зі словом та словосполученням, з однієї сторони, та вважати її самостійним компонентом мови з іншої.

З точки зору лексики, фразеологізм характеризується тим, що, по-перше, він складається з кількох самостійних мовних одиниць, по-друге, він сам утворює лексему (єдину мовну одиницю).

Фразеологізми з точки зору семантики є неоднорідними, неоднозначним також є загальний опис їх семантичних властивостей. Проте для більшості фразеологізмів характерним є їх загальне значення, яке вони мають як одиниці мови (лексеми), і не відповідає сукупності значень окремих слів, з котрих вони складаються [8: 2-13]. Дослідники визначають фразеологізми за такими критеріями, як ідіоматичність, відтворюваність, полілексичність і сталість.

Ідіоматичність полягає в тому, що компоненти фразеологізмів утворюють єдність, котру не можна повністю пояснити через семантичні та синтаксичні закономірності зв'язку [8: 114-134].

Х. Бургер вважає, що вираз можна називати ідіоматичним, коли є відмінність між його прямим і фразеологічним значенням. Ступінь ідіоматичності фразеологізму визначається різницею між цими значеннями [8: 31].

Розрізняють три групи фразеологізмів за ступенем ідіоматичності:

1. Повністю ідіоматичні (ідіоми) - фразеологічні одиниці, окремі компоненти яких не можна зрозуміти у прямому значенні, через що виникає нове, переносне фразеологічне загальне значення [9: 75].
2. Частково ідіоматичні - вирази, в яких своє пряме значення зберігає принаймні один компонент.
3. Неідіоматичні - вирази, котрі фактично не мають різниці між фразеологічним і прямим значенням.

Ідіоматичність впливає на виразність і образність фразеологічних одиниць, проте її не можна назвати однорідним явищем.

Відтворюваність фразеологізмів розглядав В.Флейшер, на думку якого кожна фразеологічна одиниця зберігається в лексиці мови. Лексикалізація синтаксичної конструкції означає, що вона вже є такою відповідно до синтаксичної структурної моделі у висловлюванні, і відтворюється як готова лексична одиниця [11: 63]. Отже фразеологізми сприймаються як складні лексичні одиниці, але не створюються постійно в процесі мовлення.

Полілексичність зумовлюється тим, що фразеологічна одиниця складається щонайменше з двох одиниць.

Сталість чи стійкість фразеологізму означає, що певні складові, з яких складається фразеологічна одиниця, не взаємозамінні, фразеологізм вживається лише у конкретній комбінації слів.

Сталість фразеологічних одиниць виявляється на різних мовних рівнях. О. Кунін визначає наступні види стійкості фразеологізмів [12: 109]:

1. Стійкість вживання - фразеологізм не індивідуальне утворення, тобто є загальноживаним зворотом для певної групи мовців.
2. Структурно-семантична стійкість - структурно-семантична сталість компонентів фразеологічної одиниці.
3. Синтаксична стійкість - стабільний порядок слів, що передбачає лише нормативні зміни в рамках залежності компонентів.
4. Стійкість значення та лексичного складу фразеологічних одиниць.

Як зазначає Я.О. Байран, що фразеологізми можуть бути традиційними застиглими формулами, саме на цьому ґрунтується стійкість їх лексичного значення. Тут не допускається ніяких змін, у тому числі в інваріативності значень фразеологізмів, незважаючи на можливість нормативних змін у рамках виділених залежностей [13: 46].

Сталість часто спостерігається у комунікативних фразеологізмів, серед привітань і формул прощання, котрі позначають початок і кінець розмов [8: 29]. Прота абсолютна лексична сталість притаманна лише деяким фразеологічним

одинацям. Через це у характеристиці фразеологізмів відіграють важливу роль поняття варіативності та модифікації.

Під фразеологічними варіантами О.Куніні розуміє «різновиди фразеологічних одиниць, тотожних одна одній за якістю і кількістю значень, стилістичними і синтаксичними функціями при частковій відмінності в лексичному складі, в словоформах або порядку компонентів» [14: 7]. Л. Скрипник зазначає: «Фразеологічні варіанти – це співіснуючі в мовній системі утверджені традицією різновиди фразеологічних одиниць, які мають те саме значення (для образних – внутрішній образ), але різняться між собою одним чи кількома компонентами лексичного складу або певними елементами граматичної структури» [15: 122].

В свою чергу Х. Бургер поділяє варіації на такі типи:

1. граматичні (використання пестливих форм, заміна множини одніною, тощо);
2. заміна конкретних фразеологічних компонентів іншими лексичними компонентами;
3. зміна порядку слів у компаративних фразеологізмах
4. зміна відмінка в компонентах фразеологічного виразу [8: 89].

При заміні лексичного компонента використовуються антоніми або синоніми, що має вплив на загальне значення фразеологічної одиниці. Насамперед модифікації - це авторські зміни, що вносяться до фразеологізму, котрі слугують для привернення уваги слухача, підсилення емоційності. Слід розуміти, що модифікації повинні застосовуватися в певному контексті так, аби це не заважало розумінню.

Будь-яка класифікація являє собою спробу досягнути зміст понять, аби зрозуміти їх зв'язок з іншими феноменами мови та їх функціонування.

Протягом багатьох років проблема класифікації фразеологізмів знаходиться у центрі уваги мовознавців. Фразеологія пропонує різні типи класифікації фразеологічного складу мови в залежності від методів дослідження та властивостей фразеологізмів. Деякі мовознавці відносять до фразеологізмів лише номінативні форми, тобто словосполучення, інші ж вважають доречними й комунікативні

форми - крилаті вирази у формі речень. Але чітких правил щодо їх утворення не існує. Розшифрування значення фразеологізму залежить від багатьох факторів. Інколи аби дійти єдиної вірної думки, необхідно проводити етимологічний аналіз.

Як зазначає М. Демський фразеологізм це окрема самостійна одиниця мови, “яка характеризується фраземним значенням, компонентним складом та граматичними категоріями й виконує номінативну функцію, а разом з нею характеризує названий фраземою предмет чи його динамічні й статистичні ознаки» [16: 240].

Класифікувати фразеологізми можна на семантичному, історичному, граматичному (морфологічному і синтаксичному), функціональному рівнях.

Один з перших значних досвідів класифікації фразеологічних одиниць належав Шарлю Баллі, видатному швейцарському лінгвісту [53], він згрупував словосполучення по чотирьом розрядам, виділяючи: 1. *фразеологічні єдності*, що виражають єдині нерозривні поняття; 2. *вільні словосполучення*; 3. *фразеологічні ряди* - групи слів, які виражають складні, проте розкладні поняття (лат. *remporter une victoire* – здобути перемогу); 4. *звичайні словосполучення* [53, с. 30–31].

Авторству В.В. Виноградова належить найвідоміша класифікація фразеологізмів, котра виконана через призму семантики. Семантична класифікація мовознавця побудована лише на ступені злиття компонентів. Дослідником були виділені наступні типи [17: 145]:

1. фразеологічні зрощення;
2. фразеологічні єдності;
3. фразеологічні сполучення.

Фразеологічні зрощення - немотивовані та неподільні словосполучення, значення котрих не відповідає значенню окремих елементів. Досить часто в них містяться архаїзми.

Як приклад фразеологічного зрощення розглянемо вираз “Проходити червоною ниткою”, який використовують для позначення основної, провідної думки, ідеї. Цей вислів використовують аби позначити якусь головну ідею, що має своє відлуння в кожному аспекті чого-небудь:

Червоною ниткою проходить думка про те, що справжній чоловік, воїн, українець кожен секунду свого життя повинен бути готовий захистити себе, свою сім'ю, свою Батьківщину [18].

Червоною ниткою проходить думка про трагічний досвід, набутий людством на цьому етапі історії [19].

Фразеологічні єдності - це вмотивовані сполучення, потенційне значення яких виникає зі значення їх лексичних компонентів. Для них характерними є рими.

Прикладом фразеологічної єдності виступає вираз “Перемивати (перемити) кістки (кісточки)”, який можна сприймати як “розголошувати особисті подробиці, неприємні факти”:

Публічне перемивання кісток Британії [21].

Депутати не поспішають публічно перемивати кістки [20].

Фразеологічні сполучення: - звороти, в яких значення одного з компонентів виявляється лише через сталість конкретних понять та їх значень. Як підкреслює автор, часто для природи фразеологічних сполучень немає логічного обґрунтування, крім усталеності конкретного виразу в мові [17: 283].

Яскравим прикладом фразеологічного сполучення є вираз “black sheep”, що має антонімічний переклад українською “біла ворона”, котрий використовують щоб позначити особу, яка виділяється з натовпу і не схожа на інших.

Клінтон: Я "біла ворона" в родині Бушів [22].

Деякі країни - як білі ворони в сім'ї [23].

У свою чергу П.С. Дудик поділяє фразеологізми на п'ять типів, враховуючи їх структурно-семантичні ознаки, зокрема ступені змістового та граматичного зв'язку компонентів вислову.

Ідіоми - семантично неподільні одиниці, що є еквівалентними словам, зміст яких неможливо визначити зі значення окремих елементів.

Наприклад ідіому “халява” використовують для позначення легкого прибутку:

Трамп обіцяє "зупинити халяву" і знизити ціни на ліки в рамках плану "Американські пацієнти понад усе" [24].

Фразеологічні єдності - характеризуються переносним значенням, що має більш вільний семантичний зв'язок компонентів в порівнянні з ідіомами.

Фразеологічна єдність “чорне й біле” вживається для опису двох абсолютно різних речей і вказівки на відмінності між ними.

Бразилія і НАТО - як чорне й біле [25].

Фразеологічні вирази - прислів'я, крилаті вислови та приказки, котрі за структурою прирівнюють до речень і виступають у контексті семантично цілісними одиницями, елементи яких мають вільне значення.

Прислів'я “З вовками жити - по-вовчому вити” має широке використання у різноманітних ситуаціях, що означає дотримання, за необхідності, загальноприйнятих правил у конкретних ситуаціях:

Ми бачимо приклад впливу одного чоловіка на цілу країну - з вовками жити по вовчи вити [26].

Фразеологічні сполучення - образні та мають досить прозорий зміст. До них належать фразеологічні одиниці, якими користуються представники конкретного роду зайнятості або ж вузького кола осіб.

Військовослужбовцям добре відоме фразеологічне словосполучення “стріляний горобець”, що вживають для опису досвідченого військового. Однак його вживання не обмежується військовою сферою, оскільки цей вираз асимілювався в різноманітних сферах життя.

Байден: стріляний горобець зі своїми проблемами [27].

Фразеологічні словосполучення - синтаксично неподільні і їх значення не є метафоричним.

“Початок кінця” слугує прикладом такого виду фразеологізмів.

Але це просто так не працює, тому я думаю, що це **початок кінця** для режиму Путіна [33].

У межах структурно-семантичної класифікації, фразеологізми, А. В. Кунін розділяє на чотири групи (класи):

1. **комунікативні**, тобто фразеологічні одиниці зі структурою простого та складного речення (прислів'я та приказки);

2. **номінативні**, тобто фразеологізми, що означають предмети, явища і тощо (субстантивні, ад'єктивні, адвербіальні та прийменникові фразеологічні одиниці);

3. **номінативно-комунікативні**, до яких належать дієслівні фразеологічні одиниці, які можуть трансформуватися в речення при вживанні дієслова в пасивному стані (дієслівні фразеологічні одиниці);

4. **вигуківі й модальні**, обто ФО, що виражають емоції, волевиявлення, тощо, але не володіють предметно-логічним значенням (вигуківі або модальні фразеологічні одиниці невивукового характеру) [12, с. 45–46].

Складність диференціації понять “фразеологізм” та “ідіома” полягає в тому, що ці слова є синонімами в широкому розумінні. Однак слід зазначити, що ідіома є підвидом фразеологізму. Ідіома завжди являється фразеологізмом, а от фразеологізм на у 100 відсотках випадків є ідіомою.

Слово “ідіома” походить від грецького “*idíōma*” та має значення “особливість”, “своєрідна риса”. Ідіомами вважають тільки таку “стійкі словосполуки, семантика яких не виводиться зі значень її складників, а інтегрована ними формально; виникає внаслідок утрати мотиваційних відношень”[29: с.503].

Фразеологізми та ідіоми - це вирази, що мають семантичний, лексичний та структурний зв'язок. Їх відмінними рисами є метафоричне та переносне (фігуративне) значення. Поширеним явищем є те, що в ідіомах використовуються архаїзми. Досить часто відмінність між цими двома термінами вбачають в тому, що значення ідіом, на відміну від фразеологізмів, зрозуміють лише люди з конкретного культурного середовища чи країни.

Сучасний український словник визначає фразеологізм як усталений зворот, стійке поєднання слів, що виступає в мові як неподільний, єдиний і цілісний за значенням вислів, тоді як ідіома - це притаманний тільки даній мові стійкий зворот.

Значення ідіоми неможливо вивести, розуміючи лише окремі її компоненти. Значення фразеологізмів навпаки, в цілому базується на основі переосмислення інколи лише одного компонента [30: 23].

Теоретики машинного перекладу вважають семантичну немодельованість сполук слів особливістю фразеологізмів. Є Бар-Хілел розуміє під ідіоматичною сполукою словосполучення, що має відмінне значення від того, що могло б з'явитися при оцінці словникової та граматичних характеристик слів. Він називає ідіомою сполуку слів, що не можна перекласти на іноземну мову буквально.

Досить часто фахівці вивчають фразеологізми порівнюючи мовні надбання будь-яких двох мов, а не через призму одиниць однієї мови. Як правило, акцент роблять на пошуках шляхів їх перекладу або відтворення [31, с.92]. «Стійкість ідіом – це результат повного випадіння із регулярних системних відношень її лексичних компонентів» [30, с.45].

З.Д. Попова і М.М. Копиленко працювали над створенням типологічної класифікації у фразеології. У їх розуміння ідіоматичність - це семантичне зрушення лексем у словосполученнях, котре оцінюється через призму передбачуваності елементів.

Н. А. Амосова вивчаючи контекст словосполучень поділила фразеологізми англійської мови на наступні класи: ідіоми і фраземи. В її розумінні, ідіоми містять у собі вказівку в одному елементі, котра реалізується семантично. Фраземи - це словосполучення, що мають постійний контекст з фразеологічним значенням в одному компоненті. Роботи Н.А. Амосової піддавалися критиці, наприклад О. В. Кунін зазначав, що недоліком дослідження полягає в тому, що класифікація проведена не за єдиним канонам.

Фраземи розглядалися через призму наявності фразеологічно пов'язаного значення, що зумовлено здатністю компонента до поєднання та утворення сполук, а ідіоми - як словосполучення з цілісним значенням.

Саме через можливість простежити в ідіомах логічність та виявити засоби експресії, вони виділяються серед переліку тих одиниць, котрі найлегше піддаються аналізу.

Поняття фразеологізмів та ідіом також розділяв О. І. Смирницький. Фразеологічні одиниці - це стилістично нейтральні звороти, котрі не є метафоричними. До них дослідник відносить навіть деякі фразові дієслова. Ідіома

в свою чергу, в його розумінні, базується на метафорі і є стилістично забарвленою [12, с.13].

1.3. Поняття політичного дискурсу та його особливості

Досить багато термінів, якими користуються в науково-дослідницькій сфері мають багатогранні та інколи суперечливі конотації. Так і поняття “дискурсу” не стало винятком. Через те що феномен дискурсу вивчають у різноманітних сферах (політологія, теологія, лінгвістика, етнографія, юриспруденція, педагогіка), фахівці по-різному його трактують в залежності від особливостей поля вивчення.

Термін “дискурс” має два основних значення терміна - класичне (традиційне) і сучасне. У класичному розумінні “дискурс” означає будь-яку форму прояву мовної взаємодії людей, що виражається в послідовному розгортанні суджень, думок. Таке розуміння охоплює ціле незалежно від будь-яких побудов раціональних послідовностей понять і заключень, тобто протиставляється інтуїтивному мисленню. Розмежування істин, зумовлених наявністю або відсутністю певних доказів, котрі засновані лише на інтуїції, було позначено ще в античності Аристотелем і Платоном.

Поняття дискурсу та усього, що в нього включено хоч ще і не вивчено досконало, проте не залишається без уваги дослідників. Зарубіжні та вітчизняні фахівці, такі як Ф. С. Бацевич, П. Серіо, Дж. Філіпс, А. С. Токарська, вивчали даний лінгвістичний пласт. Саме слово “дискурс” походить з французької мови, корінням воно сягає латині. У перекладі це “міркування”, “текст”, “розмова”, “бесіда”.

Згідно з Тен ван Дейком, дискурс - це потік мови у її постійному русі, котра увібрала в себе різноманіття індивідуальних і соціальних особливостей та різноманіття історичної епохи як комуніканта, так і комунікативної ситуації в якій відбувається спілкування. Дискурс напряду пов’язаний з культурою і менталітетом як індивідуальними, так і національними [32, с.238].

Саме тому дискурс - це складне комунікативне явище, котре слід розуміти як тандем тексту і екстралінгвістичних факторів, що необхідні для його розуміння. З часом вивчення цей термін еволюціонував до поняття тексту і врахування умов, в яких він був реалізований [33, с.93].

В. Є. Чернявське виокремлює 2 типи терміну “дискурс”:

1. конкретна комунікативна подія, зафіксовано в усному мовленні та письмових текстах, що здійснюється в конкретному типологічно та когнітивно обумовленому комунікативному просторі;
2. сукупність тематично співвіднесених текстів [31, с.14].

Крізь призму семантики дискурс вивчається з урахуванням мети комунікації, з прагматичної точки зору - через способи її вираження. Від тексту дискурс відрізняється тим, що являє собою не просто набір речень та словосполучень, а визначається ще й ситуацією, у якій він відбувається. Р. Ходже та Г. Почепцова вважають, що дискурс прирівнюється до висловлювання, а текст до речення. І справді, текст може існувати незалежно від подій, психології мовців чи їх ролі, соціальних чиновників, а отже бути абстрактними, в той час як дискурсу це невластиво.

Дискурс можна класифікувати по-різному, наприклад Г. Г. Почепцов виокремлює дискурс по телебаченню та на радіо, у газетах, літературі, політиці, релігії, рекламі, театрах, кінодискурс та дискурс у сфері зв'язків з громадськістю [14, с.13].

Дослідники пропонують для одного і того ж виду дискурсу різні визначення. Розглянемо деякі з них. Значна кількість лінгвістів виділяють серед різновидів дискурсу - політичний дискурс. Наприклад В. Маслова під політичним дискурсом розуміє такий різновид мовлення, який є необхідним для досягнення певного ступеня політичної влади і звісно її утримання. Дослідник розглядає різноманітні мовні інструменти маніпулювання, наприклад, мовна гра, котра здійснюється через вибір деяких лексем для назви тих чи інших явищ або за допомогою зміни семантики слів [34, с. 45].

На думку В. Дем'янкова дослідження політичного дискурсу ведеться в трьох напрямках: соціолінгвістичному, філологічному та індивідуально-герменевтичному. Дослідник показує, що характерна властивість політичного дискурсу полягає в його цілі, а його вивчення лежить на перетині різних наукових дисциплін. Метою ж політичного дискурсу є навіювання певних оцінок та

спонукання адресата до деяких дій у сфері політики. Вчений зазначає, що в процесі дослідження політичного дискурсу, не можна вивчати лише мовні елементи, необхідно враховувати очікування аудиторії [35, с.1].

Щодо сутності політичного дискурсу також існують інші цікаві точки зору. Наприклад В. Базильов називає політичним дискурсом деяку семіосферу спілкування, що розглядається у віртуальному часі - уявлення про типові моделі мовної поведінки, і у реальному часу, інакше кажучи - поточну мовну діяльність [36, с.12].

Сучасні дослідження публіцистичного дискурсу ведуться із різних точок зору. Кожен лінгвіст бачить об'єкт свого наукового дослідження по-своєму, прагнучи висвітлити специфічні особливості, не охоплені тонкощі. Це все дозволяє побачити дослідження всеохоплююче, більш широко. Що стосується журналістського дискурсу, слід відмітити, що існує безліч думок про його специфіку та сутність. Але всі ці наукові висловлювання мають загальне, безумовно, публіцистичний дискурс, по-перше особистісно-орієнтований - спрямований на адресата з метою отримання відгуку; по-друге, використання різноманітності мовних лексем вказує на мовну свободу; і по-третє, пов'язаний з конкретним просторово-часовим континуумом, тобто ситуативно-обумовлений.

Значна кількість термінів, котрі застосовують в науково-дослідній сфері, характеризують досить суперечливо і багатогранно. В цей список входить поняття дискурсу. Значна кількість дисциплін пов'язана з дослідженнями дискурсу, наприклад, соціологія, педагогіка, культурологія, лінгвістика мови, прагмалінгвістика, юриспруденція та багато інших. В залежності від специфіки свого предмета кожен науковий напрямок та наука підходять до вивчення дискурсу по своєму.

З однієї сторони, дискурс розглядається як процес справжнього словесного спілкування. в якому важливу роль відіграють ступінь спонтанності та повноти, системні особливості мови, зрозумілість для інших людей та послідовність. З іншої ж сторони, не варто забувати, спілкування між людьми так чи інакше відбувається

в залежності від позицій комунікантів. Важливим є те, що вони мають належати до соціальної групи та до типової мовної ситуації.

Дискурс відображає та містить в собі унікальну сукупність обставин, для яких і за яких його було створено: 1) асоціації з попередніми переживаннями, що потрапили в поле зору мовленнєвого акту; 2) жанрово-стилістичні особливості повідомлення та ситуації спілкування; 3) ідейно-стильовий дух епохи в цілому, конкретні особи, яким адресовано повідомлення, конкретні особи; 4) різні “значущі” та випадкові обставини; 5) ставлення автора до адресатів; 6) комунікаційні інтенції автора.

Деякі типи дискурсу виділяють з урахуванням цих обставин і факторів, котрі супроводжують висловлювання, і їх поєднанням з відповідними мовними засобами. Але слід пам'ятати про індивідуальні або специфічні особливості, що властиві тільки конкретним типам дискурсу, наприклад, субстанціальність та інакшість (специфічний механізм відтворення, найбільш важливий генетичний і феноменологічний принцип поезії) є специфічними особливостями поетичного дискурсу [41].

У політичному дискурсі виділяють наступні специфічні ознаки: 1) агоністична здатність; 2) агресивність; 3) ідеологічний характер; 4) театральність.

Конкурентоспроможність, або ж агоністична здатність. Постійний діалог між опозицією та правлячою партією є основою політичного дискурсу, за якого час від часу опоненти нападають один на одного, відбивають удари і переходять у наступ, тримаються один за одного.

За цією ознакою відбувається зближення політичного і спортивного дискурсу, яке виявляється у відображенні всіх ігор у політиці та основних елементів спорту: етики бою, наявності ворога, правових норм (правила і регламент), боротьби суперників, поразки, перемоги, стратегія і тактика бою, тріумф переможця. У таких формах, як виборчі кампанії та парламентські дебати конкурентоспроможність політичного дискурсу є найбільш очевидною [41].

Агресія - є одним з найбільш важливих елементів політичного дискурсу. Словники англійської мови визначають слово “агресія” як “ворожі або агресивні

почуття, ставлення або поведінка”. Перелік визначень цього слова одним із найбільш численних: напад, антагонізм, деструктивність, войовничість, ворожість, вторгнення, травма, зіткнення, залякування, провокація та інші.

В політичному дискурсі агресія асоціюється з поняттями домінування та ієрархії. Суперництво, що пов’язане з боротьбою за соціальний статус і визнання, владу, посилення командних чи територіальних позицій, тощо. В процесі розгляду мовної агресії в політичній мові, варто зазначити, що на конкретного політичного діяча спрямована домінантна агресія, котрий не представлений у ситуації спілкування. Це означає критику політичного опонента “на око” в процесі спілкування з масовою аудиторією чи третьою стороною під час інтерв’ю, політичних дебатів чи публічних виступів. Вербальна агресія представляється конкретними мовними актами. Слід зазначити, роблячи наголос на словесних актах агресії, що всі вони спрямовані на зниження статусу адресата і є демонстрацією політичної сили. В політичній комунікації пристучні стандартні мовні акти агресії: мовні акти погроз; категоричні заклики та вимоги; мовні акти прокляття (у жанрах гасла); експресивна воля із семантикою вигнання (вольові акти) [41].

Ідеологічна - це система групових знань, соціальних ідей, думок і переконань, котрі засновані на групових цінностях, інтересах та нормах. За цією особливістю політичний дискурс наближається до військового. Як відомо, війна - це продовження політики іншими засобами та методами. Такі жанри, як ультиматум, військова доктрина, мирні переговори, військово-політична угода, тобто такі жанри, які забезпечують хід війни та ідеологію з точки зору усіх сторін конфлікту, є сферою взаємовпливу військового та політичного дискурсів.

Театральність - дана категорія наближає політичне мовлення до сцени та реклами. Театральність специфіки політичного дискурсу виникає з того, люди, як один з аспектів спілкування, виступають не в ролі безпосереднього адресанта, а в якості адресанта-спостерігача, котрий сприймає наявні політичні події як гру з непередбачуваним фіналом та захоплюючим сюжетом. Політики, намагаючись справити враження та “зірвати оплеск”, спілкуючись з журналістами чи один з одним, пам’ятають про “аудиторію” і діють чи “працюють на суспільство”

навмисно чи ненавмисно. На образах політика заснований політичний “театр”. Оскільки сюжетно-рольова складова політичного мовлення розглядається переважно в переносному сенсі, то “режисерська” складова політичного дискурсу має проявлення безпосередньо в низці політичних подій, в яких істотні є елементи виконання (розподіл ролей, репетицій, заздалегідь написані тексти і сценарій). Жанр політичної реклами, перш за все повністю драматизований. Метою політичного типу реклами є формування певного “образу” організації чи громадського діяча та мотивації до конкретних дій. Обидва реалізуються в жанрах агітації (виступи на мітингах, банери, звернення, листівки) та політичної пропаганди (дебати, плакати, презентації, публічні виступи) та використовуються в політичній рекламі. По-друге, такі ритуальні заходи, як наприклад національне свято або інавгурація є масовим видовищем.

Окрім ритуальних подій, що висвітлюються тільки в засобах масової інформації і відбуваються незалежно від засобів масової інформації, існують “псевдоподії”, що включають в себе заздалегідь заплановані події з метою негайної передачі інформації або їх показу. До категорії псевдоподій відносяться прес-конференції, телевізійні дебати, інтерв’ю, телевізійні дискусії, тощо. Вищевказані дискурсивні версії відносять до комунікативних подій, хоч їх суттєва частина в основному спонтанна, але значною мірою їх драматургія задається засобами масової інформації. У такий спосіб, польовий підхід до аналізу семантико-прагматичної структури політичного мовлення дозволяє виявити не тільки сфери його зіткнення з іншими типами дискурсу а й всі специфічні особливості окресленого типу дискурсу [41].

Польова система дискурсивних ознак, у силу своєї мети, може допомогти ідентифікувати особливості, котрі знаходяться в зоні перетину різноманітних типів дискурсу та поза її межами, та підтвердити тісну взаємозалежність типів дискурсу у центрі кожного класу, виділеного співвідносно до статусних характеристик.

Дані подані в політичному дискурсі засобів мас медіа - це інтерпретація, тобто явище, що абсолютно відмінна, наприклад, від події, котра не може бути об’єктивною. В будь-якому виді дискурсу людський фактор відіграє особливу роль.

Дискурс є антропоцентричним явищем, котре має суб'єктивне відображення світу, таке яке вказує (письменник) “привласнює” мові в силу її оціночних особливостей. Через те що суб'єктом політичного дискурсу є засоби масової інформації, що інтерпретують реальність в тексті та відображають певні інтереси і мають деякі цілі і завдання - суб'єктивність, що сприяє маніпулюванню інформацією в бажаному для адресата напрямку відрізняє цей вид дискурсу.

З огляду на вищезазначені дані, можна з упевненістю сказати, що політичний дискурс ЗМІ розкривається як самостійне комунікативне явище, сформоване у сфері взаємодії дискурсу засобів масової інформації та політичного дискурсу. Масова спрямованість, інтернаціональність, ідеологічна особливість, національно-культурна специфіка, агресивність, інформативність, агоністична здатність, суб'єктивність, конкурентоспроможність, модальність, емоційність, театральність, інтертекстуальність, умовність і фактор адресата є необхідними особливостями, що створюють потрібні передумови для маніпулювання громадською свідомістю та думкою [41].

У такий спосіб, політичний дискурс ЗМІ має всі можливості для установки аудиторії в необхідній для суб'єкта сфері та управління поглядами. Варто зауважити, що в даному значенні дискурс, складається з особливостей і ознак, що є характерними для різних дисциплін - модальної логіки, семіотики, теорії комунікації, соціології та інших. П. Серіо висловив думку про те, що поняття “дискурсу” не можна поєднувати ні з текстом, ні з емпіричною промовою, виробленою суб'єктом. Вищевказані твердження дають можливість вважати, що дискурс уподібнюється мовленню, а не тільки діалогу та тексту (письмовому та усному).

Дискурс є способом оновлення мови у мовленні. З однієї сторони, він характеризується як мова, вбудована в комунікативні ситуації, та в цьому плані як категорію з чітким соціальним змістом порівняно з мовною діяльністю людини: дискурс це мова, “занурена у життя”[37: 7], мінімальним компонентом якої є висловлювання - “характеризується зміною тем мови, жанровим оформленням, завершеністю, цілісністю, зв'язком з іншими висловлюваннями діалогу. В першу

чергу висловлювання має зв'язок з відповідним висловлюванням іншого співрозмовника, комунікатора”[41].

Структура дискурсу - термін, котрий використовують щоб описати те, як саме організований весь текст - наприклад, як мова вживається в газетній статті, вірші або мові, призначеної для читання вголос. Важливі гілки лексики включають в себе: Фонологію - вивчення звукових закономірностей і змін. Фонетику - вивчення того, як вимовляються та сприймаються звуки мови. Синтаксис - вивчення структури речення. Морфологію - вивчення структури слова. Семантику - вивчення мовного значення.

Хоч прикладом дискурсу можна вважати кожен акт комунікації, деякі дослідники розділяють дискурс на чотири основні типи: розповідь, аргумент, опис і виклад. Значна кількість актів, як правило, вміщують у собі декілька з цих типів у швидкій послідовності. Розповідь - це форма спілкування, що розповідає історію, яка часто супроводжується співпереживаннями і емоціями. Аргумент - форма комунікації, призначення якої полягає в тому, що використовуючи доводи і докази, автор або оратор переконують аудиторію у своїй правоті.

Опис - форма спілкування, що допомагає аудиторії щось візуалізувати, покладаючись на п'ять почуттів. Виклад, або експозиція - використовується щоб проінформувати аудиторію про щось, застосовуючи відносно нейтральну мову, насамперед дана форма спілкування не призначена для пробудження емоцій або переконання [41].

На думку інших дослідників типи дискурсу розділяються на три категорії: транзакційний, поетичний, експресивний. **Транзакційний дискурс** використовують щоб спонукати кого-небудь до дії, наприклад для демонстрації використання продукту за допомогою керівництва, або у рекламі, яка спонукає клієнта до покупки. Як правило, цей тип дискурсу не сильно покладається на літературні прийоми. **Поетичний дискурс** включає в себе вірші, романи та драму. Досить часто у цих видах робіт пріоритет надається образам, емоціям, темі і розвитку характеру та використанню літературних прийомів, як наприклад символіка і метафора.

Експресивний дискурс - включає в себе творчі акти літературного письма, хоча не являється художнім. До нього можна включити сити, онлайн-блоги або мемуари.

А. Кібрик надає інакше визначення поняття дискурс, що відображає його різноманіття ознак. Дискурс варто розглядати перетин і взаємодію чотирьох структур: 1) структури мовної ситуації (відношення між мовцем і слухачем); 2) мовних конструкцій, які використовує мовець; 3) структури психічних процесів мовця; 4) структури висловлених у тексті ідей; [38].

Зважаючи на величезну кількість чинників з якими безпосередньо корелює дискурс та його багатогранність, можна зробити висновок, що це є важливим і актуальним поняттям для багатьох сфер життя, що постійно розширює свої межі та розвивається, а отже потребує всестороннього аналізу. Еволюція вивчення дискурсу розширює та доповнює це поняття, не виключаючи попередніх відкриттів. Складно уявити, яким за обсягом було б визначення дискурсу за умовою, що воно б охоплювало всі його основні характеристики та контексти

Таким чином, аналізуючи поняття “дискурс” у науковій думці, легко визначається, що цей термін позначає мовну діяльність, котра відбувається в різноманітних сферах життєдіяльності особистості. Серед останніх виділяють сфери філософії, психології, публіцистики, політики та інші. Згідно до цього виділяють різні типу дискурсу: дискурс засобів масової інформації, публіцистичний, політичний та інші. В основі даного дослідження взято за основу політичний дискурс. Під політичним дискурсом вважають комунікацію між учасниками суспільно-політичних відносин, що об'єднує у собі інформацію з конкретними прагматичними цілями і передбачає вживання невербальних і вербальних засобів виразності.

У наступному підрозділі розглянемо особливості та функції політичного дискурсу.

Насамперед співвідношення політики і мови виявляється в тому, що без спілкування політичний режим просто не може існувати. Мова це інваріантний засіб здійснення політичних дій та вираження політичних ідей. Е. Шейгала було

зроблене слушне зауваження, щодо специфіки політики, варто підкреслити, що, протилежно до інших певних сфер людської діяльності, вона переважно полягає у своїй дискурсивній природі: за своєю суттю значна кількість політичної діяльності є лінгвістичною діяльністю. Серед дослідників існують думки, що, як правило, політична активність обмежена як за лінгвістичною активністю; до того ж, мова в сучасних дослідженнях розглядається у межах предметно-філософської парадигми не так як засіб відображення політичної реальності, а як засіб її створення.

Питання про місце і роль політичної мови в культурі являється дискусійним. Одні дослідники вживають цей термін як даність; інші в свою чергу ставлять під сумнів існування такого феномену як політична мова; в будь-якому випадку тривають палкі суперечки про роль і місце політичної мови в системі національної мови [35, с. 88–292].

Є. Казакевич та А. Баранов не сумніваються в самостійності ролі політичної мови в системі комунікації. Оскільки за визначенням дослідників, політична мова є особливою знаковою системою, що призначена спеціально для політичної комунікації: для обґрунтування та прийняття суспільно-політичних і політичних цілей, для вироблення суспільного консенсусу. В свою чергу, Б. Паршин, навпаки висловив думку щодо відсутності будь-яких відмінних рис політичної мови, що відрізняє її лише лінгвістичними особливостями оригінальності політичного дискурсу, котрі не так просто встановити.

Як правило, те що мається на увазі під “політичною мовою”, здебільшого не виходить за межі граматичних та в цілому лексичних норм відповідних “національних” (ідіоетнічних) мов - англійської, арабської, німецької та інших. Подібні висновки існують і їх просто визначити і пояснити лише у крайніх випадках, коли до мови як такої або процесів вербалізації відносяться ідіостилістичні особливості в літературі (Як у А. Платонова або В. Хлебнікова). На думку дослідників ідіополітичний дискурс є предметом політичної лінгвістики, що визначає своєрідність того, як, що, про кого і кому повідомляє той чи інший суб’єкт політичної дії [35, с. 89–292].

Д. Гарбер виражає аналогічну думку з приводу того, що у політичній мові відсутній будь-який специфічний словниковий запас чи конкретні граматичні форми. Скоріше, це обставини, зміст переданої інформації, в котрих розповсюджується (соціальний контекст) та виконувані функції. Політичні агенти (актори) переслідують політичні цілі, говорячи мовою політики, під час спілкування на політичні теми. Існує погляд, згідно якого політична мова не характеризується певною формою, а лише змістом та формально вона відрізняється тільки певною кількістю кліше і канонізованих виразів. Безперечно, деякі граматичні особливості не дають приводу говорити про “власну граматику” мови політики, і цілком закономірно її можна відносити до розряду “професійної мови” або мови професійної сфери, особливими ознаками якої все ж є деякі особливості семантики, лексики та вживання в цілому, а не спеціальна граматика [35, с. 90–292].

У політичного дискурсу виділяють сфери контакту з іншими типами інституційного дискурсу (військовий, юридичний, релігійний, науковий, спортивний, рекламний, педагогічний), а також з неінституційними формами комунікації (повсякденний і художній дискурси).

Очевидною є невідповідність функцій політичної комунікації. Оскільки, політична комунікація грає роль посередницької ланки, що часто заміняє фактичне фізичне насильство і надає можливість прокласти шляхи до компромісу, зробити зміни в суспільстві у напрямку регулювання, оприлюднення аргументів і фактів. В той же час це мова розколу (фракційності), поділу суспільства на ворогів і друзів. Це може розгладити відмінності або навпаки загострити їх до ступеня летального результату. Його поширене зловживання викликає розчарування, в той же час його здатність змінювати суспільство на краще обнадіює. Отже, політичній риториці притаманна значна кількість своєрідностей: вона може надихати, розділяти та сіяти ворожість, інформувати, заспокоювати.

Праці, присвячені даному питанню, надають можливість скласти перелік найбільш значних функцій політичного дискурсу в рамках його інструментальної функції:

1. соціального контролю: створення передумов для уніфікації мислення, емоцій, цілей і поведінки соціальних груп або маніпулювання соціальною свідомістю;
2. легітимація влади: обґрунтування та пояснення рішень влади щодо важливих соціальних справ;
3. відтворення влади: закріплення факту належності до системи, зокрема, за допомогою символів;
4. соціальні диференціації: виключення соціальних груп;
5. орієнтації: формулювання проблем і завдань, створення картини політичної та соціальної реальності в свідомості суспільства;
6. соціальної солідарності: консолідація окремих соціальних груп або всього суспільства;
7. проекція в минуле і майбутнє: реконструкція минулого і прогнозування майбутнього в якості аргументованого способу;
8. функція просування: контроль за поширенням інформації, привернення уваги громадськості до певних питань;
9. агональна: протест проти уряду, вирішення та початок соціального конфлікту;
10. поширення інформації: повідомлення про стан справ у політиці;
11. активна: проведення політики через “препарат наркоз” (умиротворення) населення або проведення політики через мобілізацію (залучення прихильників) [35, с. 91–292].

В силу своєї багатофункціональності політичний дискурс має особливе значення в межах когнітивної лінгвістики, в котрій мова є механізмом забезпечення людини зі світом: людині безпосередньо не дано світ (об’єктивно), але світ інтерпретується та створюється нею (суб’єктивно); Р. Лангакер надає власне визначення дискурсу, в якості способу відображення створеного суб’єктом світу.

Політичний дискурс - вид інституційного дискурсу, що складним чином взаємодіє з іншими типами неінституційних і інституційних дискурсів.

Регулятивна/стимулююча функція є найбільш значною для даного типу дискурсу, зокрема заохочення і заборона.

В політичному дискурсі виділяють наступні функції:

1. Спонукальна функція - її також називають інструментальною, звертанням, кличною, конативною, регулятивною. Це функція впливу на адресата. Основним її завданням є спонукання виборців до виконання конкретних дій. Спонукальна функція спрямована на подолання існуючих в суспільстві протиріч, формування в свідомості громадян певного політичного образу світу, здійснення емоційного впливу на громадян [35, с.93–292].
2. Комунікативна функція - направлена на процес передачі інформації, що повинна мати вплив на трансформацію існуючого образу політичного світу у свідомості адресатів.

Реалізація цієї функції в кожній сфері спілкування має певну специфіку, хоч вона і має прояв у всіх сферах. Інформацію про конкретні події політичного життя суспільства завжди можна знайти у політичних текстах. Як правило, політики намагаються відволікти думку громадськості від інформації, що може зашкодити їх інтересам, і привернути увагу до інформації, котра може показати їх у вигідному світлі [35, с. 92–292].

3. Метамова функція слугує для забезпечення слова або висловлювання сенсом. Наприклад, через те що не всі громадяни мають розуміння тих чи інших політичних понять і термінів, в політичних текстах часто зустрічаються уривки, де автори пояснюють читачам значення низки термінів і понять. Сучасна політична мова має складне переплетення рис наукової та офіційно-ділової мови, спеціального жаргону, загальноновживаної мови, через що пересічними виборцями сприймається цілком зрозуміло. Через це металінгвістична функція притаманна даному виду мовленнєвої діяльності [35, с. 94–292].
4. Емотивна функція направлена на збудження емоцій адресата і вираження емоцій автора. Важливим кроком у спонуканні реципієнта до необхідних дій та подальшому його переконанні, є створення необхідного емоційного фону.

Політична мова може часто призводити до зміни влади, викликаючи невпевненість, змішані емоції і страх серед політичних опонентів. До утримання від протистояння уряду або навпаки, активних дій, можуть спонукати обіцянки та погрози. Рівень стабільності макроекономічної та соціально-політичної ситуації може впливати на відчуття тривоги або впевненості.

5. Фактична функція слугує для підтримки та встановлення контактів між комунікантами. В такому випадку набагато важливішим за зміст самої розмови є сам факт взаємного “емоційного погладжування”, міжособистісного спілкування. В політичних заявах ця особливість найбільш активна, оскільки важливо, щоб як і в будь-якій з інших ознак, співрозмовник зосередився на сприйнятті інформації, аби бути готовим до неї і уважно слухати.

Вчені, що розглядають політичний дискурс, фокусуються на його різних жанрах: листівка та політичне інтерв'ю, парламентські дебати та виборча полеміка, новорічна промова до громадян і політичний анекдот, політичний скандал і політичний плакат, карикатура і політичний порядок денний. Е. Шегайл вважає, що відмінності у жанровому просторі за такими параметрами, як предмет вирішення відносин, інституційний рівень, соціокультурна специфіка, ступінь порівняння та місце розташування події, проявляють багатовимірність дискурсу в сфері політичної комунікації.

Вагоме поняття політичного дискурсу, котре включає статусно-орієнтовану і особистісно-орієнтовану комунікацію, при розташуванні жанрів політичного дискурсу від максимально інституційних до неформальних, дозволяє розділяти їх за віссю інституціональності, наприклад: міжнародні переговори, офіційні зустрічі представників держав; політичні документи; публічні виступи, промови політиків; публічні політичні дискусії; прес-конференції; політичні скандали (розташовані між особистісним і персональним); телеграми і листи в знак протесту або підтримки; анекдоти, чутки, розмови з незнайомими людьми; розмови щодо

політики в сім'ї та з друзями. Розшарованість по суб'єктах політичної комунікації вимагає розмежування інституційного та неінституційного різновидів спілкування.

В спілкуванні, що вміщує інститути, виділяють характерні для соціальної та інституційної комунікації жанри (лінія “інституція - суспільство”: публічні виступи політиків, лозунги, плакати, заклики, накази, закони, урядові постанови; лінія “суспільство - інституція: виборчі накази, виступи на мітингах, звернення, петиції, листівки), комунікації між агентами в установах (внутрішня сфера: закриті засідання, офіційне листування; публічна сфера: мова програмування на з'їздах партій, звіти на з'їздах, програми партій, виступи на засіданнях Верховної Ради, парламентські дискусії, раунд стіл, переговори, зустрічі політиків), спілкування громадян та установ (голосування під час виборів, листи громадян політикам та установам, телеграми).

Різновидність ідеологічних орієнтацій групових політичних суб'єктів зумовлює соціокультурну диференціацію жанрів дискурсу в політичній сфері комунікації, що призводить до формування політичних соціолектів. В основу політичного дискурсу закладена ідеологічна орієнтація, вона визначає його номінативний автономний код, що утворився головними словами - специфічним набором мовних стратегій, тактик і жанрів та ідеологемами.

Вторинними жанрами вважаються політичні периферійні жанри, вони знаходяться на межі інших типів дискурсу. Вказані жанри мають пристосовчий характер: пародія і анекдот, політичне графіті і карикатура, аналітичні статті та листи читачів, інтерв'ю та політичні мемуари, тощо. Е. Шейгал виділяє у функціональній структурі простору жанру політичного дискурсу ритуальні/епідектичні жанри. Основною ідеєю епідектичних жанрів рахують інтеграцію (радіозвернення, ювілейна мова, гасло та інавгураційна мова), і орієнтаційні жанри (конституцій, угода і указ).

Слід сприймати лінгвістичну поведінку суб'єкта політичного дискурсу, як складне та багатоаспектне явище, що визначається за допомогою інтенцій комунікатора. Під час боротьби за владу та вплив автори старанно обирають стратегію та тактику реалізації політичного дискурсу, а політики в свою чергу

використовують всі доступні засоби. Мовні стратегії формують індивідуальність та неповторність мовних жанрів і реалізують їх.

Незважаючи на те, що жанр наказує мовним особистостям конкретні норми комунікативного впливу, К Седов відмічає, що за власними властивостями будь-яка жанрова дія є унікальною. В залежності від жанру, учасники мають різний набір можливостей. Варіативність в процесі підбору мовних засобів виразності в межах жанру, визначається стратегією і тактикою мовної поведінки. Вчений зазначає, що мовний акт, котрий змінює сюжетний поворот у розвитку сюжетних взаємодій, називається внутрішньовидовою тактикою. Від індивідуальних особливостей мовних одиниць, котрі беруть участь у взаємодії внутрішньовидових стратегій поведінки, залежить вибір внутрішньовидової тактики.

О. Мільхова дотримується тієї ж точки зору, розуміючи, план оптимальної реалізації комунікативних намірів, що під комунікаційною стратегією, враховує об'єктивні та суб'єктивні фактори і умови, в яких відбувається акт комунікації і які обумовлюють застосування конкретних мовних засобів та зовнішню і внутрішню тестову структуру. Аби реалізувати комунікативну стратегію використовують набір тактик, що зумовлені намірами мовця та представляються сукупністю прийомів, котрі зумовлюють використання мовних засобів. Дослідниця вважає, що обраний спосіб спілкування рахується результатом впливом конституючих ознак політичного дискурсу, таких як наявність протиборчих сторін і присутність адресата-спостерігача. В результаті чого виникає необхідність вибору стратегій, що надаватимуть можливість знижувати статус опонентів, представляючи їх незначними політика, що не заслуговують уваги, тим самим підвищити власну значимість. При цьому мовець має емоційний вплив на адресата, намагаючись залучити їх до політичного уявлення. В політичному дискурсі, під впливом названих факторів, формуються наступні стратегії:

1. Стратегія скорочення - представлено через тактику викриття, погроз, образ, звинувачень, тактики аналізу - "мінус".

2. Театральна стратегія - реалізується певним набором тактичних прийомів: попередження, провокація, іронія, обіцянки, прогнозування, співпраця, мотивація, розмежування.
3. Стратегія вдосконалення - користується тактикою зняття критики, самовиправдання, неявної самопрезентації, тактики аналізу - "плюс".

О Паршина зазначає, що стратегії, котрі використовуються суб'єктами політичного дискурсу, зумовлені бажанням політиків переконати в справедливості власної думки адресну аудиторію, сформувати емоційно прогнозований настрій адресата, спонукати адресата проголосувати за конкретний політичний інститут, інформувати адресну аудиторію про предмет мови або власну позицію щодо обговорюваних питань.

Дослідниця виділила такі комунікативні стратегії: самопрезентації; маніпулятивна; боротьби за владу; агітаційна; дискредитації; аргументативна; нападу; переконання; самозахисту; інтерпретаційно-інформаційна; утримання влади; формування емоційного настрою адресата. Як підкреслює автор, стратегії мовного впливу залежать від набору тактик, що реалізують кожну стратегію мовного впливу.

Як зазначає О. Паршина, щоб актуалізувати одну й ту ж стратегію політики можуть використовувати значний репертуар мовних тактик: використовуючи засоби самореклами або дискредитації опонентів, можна спонукати виборців голосувати за того чи іншого кандидата. На думку автора, від типу мовної особистості мовця, кінцевої мети комунікації та особливостей комунікативної ситуації, залежить вибір політиками певної мовної тактики.

Дослідниця пропонує наступну систему класифікації та реалізації тактики комунікаційних стратегій в політичному комунікаційному дискурсі:

1. **Стратегія самопрезентації** - реалізується через тактики солідарності, ідентифікації та протистояння;
2. **Стратегії переконання** - *стратегія пропаганди*, реалізується через тактики обіцянки та заклику; *аргументативна стратегія*, котра реалізується через тактики достовірної оцінки, ілюстрації, настанови та порівняльного аналізу;

3. **Стратегії боротьби за владу** - *стратегія нападу та дискредитації*, представлена звинуваченнями та образами; *маніпулятивна стратегія*, реалізується демагогічними прийомами та маніпулятивною тактикою; *стратегія самозахисту*, реалізуються тактиками виправдання, апеляції та критики;
4. **Стратегії збереження влади** - *інформаційно-інтерпретаційна стратегія*, реалізується тактиками погляду на проблему з іншого ракурсу та вказівкою на шляхи її вирішення, коментування, розпізнавання проблеми, поясненням, підкреслення позитивної інформації; *стратегія створення емоційного настрою адресата*, реалізується тактикою звернення до емоційного адресата з урахуванням цінності адресат, тактикою єдності;

1.4. Проблематика перекладу фразеологічних одиниць

Одним з основних критеріїв влучного та грамотного перекладу є врахування перекладачем контексту та культурних особливостей фразеологізму та розуміння сенсу фразеологічної одиниці. На допомогу перекладачу, при підборі відповідних еквівалентів, підходять фонові знання історії, фольклору, мистецтва обох народів, як мови, на яку здійснюється переклад, так і мови оригіналу. Тобто, на думку Б. Т. Кашаркова, у досягненні адекватного перекладу важливу роль відіграють наступні аспекти:

1. *прагматичний* - базується на суб'єктивних знаннях перекладача;
2. *лінгвістичний* - включає в себе знання перекладача щодо лінгвокраїнознавчих та лінгвістичних реалій, історичних подій, звичаїв та традицій;
3. *ситуативний* - означає здатність перекладача до усвідомлення контексту (ситуації) без ключових слів;
4. *когнітивний* - формується в залежності від знань перекладача тематики та предмету [54].

З точки зору мовознавства існує кілька способів перекладу фразеологічних одиниць:

1. точний переклад - зберігає загальний характер та зміст фразеологічних одиниць;
2. переклад, котрий характеризується видозміною окремих складових словесної форми - передача є більш творчою, ніж буквальна, точна;
3. використання приказок та прислів'їв, що є в мові, на яку здійснюють переклад, який передає певний колорит мови оригіналу;

Найбільш дієвими видами перекладу фразеологічних одиниць є наступні: *дослівний* (який відповідає джерелу слово в слово), *еквівалентно повний* (який відповідає повністю чому-небудь, може його виражати або замінити), *еквівалентно неповний, описовий*.

Дослівний переклад - калькування, тобто такий, що виконується методом створення вислову або слова за зразком будови відповідного вислову чи слова іншої мови. Даний вид перекладу характерний для перекладу крилатих фраз.

Еквівалентно-повний переклад - є одним із повноцінних способів перекладу фразеологічних одиниць, він полягає в підборі фразеологізму із таким самим значенням, що й в мові оригіналу (такий еквівалент, який міг би повністю відповідати внутрішній формі фразеологізму мови оригіналу, та його значенню).

Еквівалентно-неповний - як правило є небажаним, оскільки не завжди передає своєрідність фразеологічних одиниць. Здійснюється через пошук відповідних еквівалентних словосполучень з тим же значенням, проте з іншою внутрішньою формою.

Описовий переклад - є найменш застосовуваним способом перекладу, оскільки він, в певній мірі, знищує образність, емоційність та образність фразеологізму [55, с. 203].

Згідно праці О. В. Куніна, предметом дослідження якої є фразеологія, найчастіше при передачі змісту ідіоми або фразеологічної одиниці, перекладач послуговується підбором еквівалентів, аналогів, описовим перекладом, контекстуальними замінами та калькуванням лексичних одиниць [56, с.3-20].

Еквівалент вважають справжньою коштовністю, проте досить рідкісною, навіть більше, оскільки пошуки можуть тривати достатньо довго. На думку О. О. Селінової, еквівалентність фразеологічних одиниць допомагає зберегти стилістичний, семантичний баланс, подібність значень та форм [57, с.311].

Як правило, відомі усім еквіваленти походять з релігії та міфології, й міцно закріпилися у світовій мовленнєвій культурі:

“As poor as a church mouse” – бідний, як церковна миша
Припускають, що путін бідний, як церковна миша - або буде бідним, якщо коли-небудь втратить владу [58].

“*Crocodile Tears*” – крокодилячі сльози
НАТО плаче крокодилячими сльозами за Україною [59].

“Time flies” – час летить

Час летить непомітно - я вже сьомий рік відмовляюся від візиту до Туреччини [60].

Як зазначав О. В. Кунін, еквіваленти можуть бути частковими та повними. Повні еквіваленти - це граматична, стилістично та лексично ідентичні словосполучення, з однаковим значенням та характером висловлення.

“Play with fire” – грати з вогнем (наражатися на небезпеку)

Russia says US playing 'with fire' by imposing sanctions [61].

Часткові еквіваленти можуть мати певні відмінності у семантичних чи лексичних моделях, хоча й зберігають схожість змісту:

To eat one's words – брати слова назад

Trump's triumphs should make Obama eat his words [62].

Like water off a duck's back – як з гуся вода

The German chancellor took the US president's comments «like water off a duck's back» [63].

Знайти еквівалент до кожного фразеологізму неможливо, навіть якщо прикласти велику кількість зусиль, переглянувши значну кількість літератури. В цілому лише близько 10 відсотків ідіом англійської мови мають відповідники з інших мов. Як правило, одиницю, що сягає корінням стародавніх мов та є інтернаціональною, можна перекласти еквівалентом. Прикладом може слугувати латинський вираз *“Advocatus diaboli”* (‘The devil’s advocate’) з українським еквівалентом “адвокат диявола”, котрий використовується для опису нечесних способів ведення боротьби або переговорів, чи запозичений з грецької мови фразеологізм *“Trojan Horse”* - “троянський кінь”.

“Devil's advocates protecting terrorists” [65].

“Is Hungary Russia's Trojan horse in Europe?” [66].

Фразеологічний аналог, також називається відносним еквівалентом. Сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру. Відмінність фразеологізмів та їх аналогів полягає в

експресивному забарвленні. Як зазначає Н. В. Комісаров, від еквівалента аналог відрізняється тим, що він базується на перенесеному в інші реалії образі:

“To go from rags to riches” – із бруду в князі

Rags-to-riches story a far cry from Donald Trump [67].

“Down to earth” – приземлений, раціональний

Jill Biden affirms image as down-to-earth, traditional US First Lady [68].

На думку В. П. Скнара, для фразеологічних аналогів характерною рисою є одиниці, котрі дещо відрізняються за образністю та лексичною формулою [64, с.21-22]. Ф. Арсентьева серед характеристик аналогу вказує на суб'єктивно-оцінну конотацію, та визначає його значення як подібно або є близьке [44, с.106].

Калькування, тобто дослівний переклад - досить поширений спосіб перекладу фразеологізмів. «Калька – це створення нового фразеологізму шляхом буквального перекладу, який буде відповідати одиниці іноземною мовою» [7, с.125]. У перекладацькій практиці калькування використовується досить часто, через свою властивість зберігати образ після перекладу, особливо це актуально для художніх текстів. Коли підібрати аналог чи еквівалент неможливо, але необхідно зберегти образність словосполучення, перекладач вдається до калькування. Слід розуміти, що переклад варто здійснювати у такий спосіб, щоб лексична одиниця була зрозумілою реципієнтові та не здавалася “штучною” у тексті:

“Divide and rule” – розділяй та володарюй

Divide and rule is Trump’s approach regarding the EU [69].

Також ряд приказок перекладається калькуванням:

“*All roads lead to Rome*”- Всі дороги ведуть до Риму

Цитата відомої політикині-демократки слугує цікавим прикладом використання цього фразеологізму, вона використала формулу виразу, щоб створити ще більш влучне та образне повідомлення:

Pelosi on Trump: ‘With him, all roads lead to Putin’ [70].

Описовий переклад фразеологізмів використовують у випадках, коли не вдалося підібрати фразеологізм мовою перекладу, що міг би передавати суть повідомлення. При описовому перекладі не передбачається перехід образу в

іншомовний дискурс, а здійснюється з метою передачі у вільному словосполучення основної думки фразеологічної одиниці.

В процесі опису фразеологічних одиниць для передачі повідомлень політичного дискурсу перекладач може вдаватися до лаконічного пояснення, порівняння або ж тлумачення, котре підходило б за структурою до загальної тематики дискурсу.

“To hold out olive branch” - помиритися

Johnson heads to Brussels after UK holds out olive branch [71].

“Stab someone in the back” - підставити

Michael Gove denies stabbing Boris Johnson in the back [72].

“Face the music” – отримати покарання

Russia’s Vladimir Putin faces the music at his end-of-year news conference [73].

Контекстуальна заміна - це зміна однієї образної лексичної одиниці іншою. Перекладач підбирає ідіому, яка контекстуально підходить до повідомлення та буде зрозумілою реципієнту. Для збереження змісту дискурсу використовують такий вид перекладу. При контекстуальній заміні нехтують образом. Чудовими прикладом слугує англійський вираз “Dog does not eat dog” - “свій своєму лиха не мислить”:

It's a dog-eat-dog world in politics, so could a pooch help voters pick the next US president [74].

“To leave well alone” – не чіпай лиха, доки воно тихе

No political gain in Iraqi football – so leave the players well alone [75].

Слід зауважити, що фразеологічна одиниця вдало виконує свої функції у політичному дискурсі тільки за умови, що буде вдало підбраною до змісту. При передачі змісту не менш важливою є роль перекладача та його вміння як найточніше розуміти та передавати дійсність. В залежності від культури та контексту вживання слід ознайомлюватися та вивчати значення фразеологічних одиниць.

Як стверджувала В. В. Красних, адекватний переклад можливо здійснити лише тоді, коли фразеологічному еквіваленту вдасться впливати на когнітивний

простір та структури, вплив на які здійснює і оригінал [76, с.33]. Перекладачам інколи доводиться обирати між передачею змісту повідомлення та збереженням його емоційного забарвлення та образності.

У своєрідності інтерпретації тексту полягає особливість перекладу фразеологізмів. В першу чергу мова йде про пошук відповідного еквівалента та ходи передачі змісту в мові перекладу. Досить часто фразеологізми вважаються неперекладними. Зі слів Й. В. Гете по-справжньому пізнати іншу мову, інший народ, можна лише якщо в процесі переклад добиратися до неперекладного.

Складнощі в процесі перекладу фразеологічних одиниць політичного дискурсу полягають у складності передачі емоційного забарвлення підтексту, їх ідентифікації, та зумовлені особливостями їх етноспецифіки. На сьогодні питання політичної фразеології є малодослідженим, тому виникає необхідність визначення особливостей її перекладу.

В. Комісаров, відомий теоретик та практик перекладу, зазначає: семантика фразеологізмів - складний інформативний комплекс, що має як конотативні, так і наочно-логічні компоненти. З погляду добору відповідностей в мові оригіналу, найважливішими з них є наступні:

1. наочний, або прямий компонент значення фразеологізму, який становить основу образу;
2. образний, або переносний компонент значення фразеологізму;
3. стилістичний компонент значення фразеологізму;
4. національно-етнічний компонент значення фразеологізму;
5. емоційний компонент значення фразеологізму.

Іншими словами, під час перекладу слід зберігати функціонально-стилістичний, смисловий та емоційно-експресивний зміст, котрий передаватиметься відповідним стійким словосполученням в контексті оригіналу [55, с. 203].

Оскільки у сфері перекладу фразеологізмів в політичному дискурсі проявляються і виникають нові тенденції в розвитку мови, дослідження в цій сфері є важливими.

Не дивлячись на те, що дослідники та лінгвісти фразеологізмам приділяють чимало уваги, як і раніше, відсутній єдиний, стандартний підхід до їх перекладу. Вживання таких прийомів поновлення фразеологічних одиниць, як розрив або розширення компонентного складу, які мають за мету посилити вплив на суспільство, надати мовленню більшої виразності та жвавості, неодмінно створює додаткові складнощі для перекладачів.

Для дослідників, фразеологізми будь-якої мови, завжди представляють інтерес. Ідіоми і фразеологічні одиниці, являють собою те, що характеризують як найбільш виразну і образну частину словникового запасу мови.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Емоційне та експресивне забарвлення висловлювання є першочерговими завданнями фразеологізмів та ідіом у тексті. Вони існують в мові як структури, поняття яких неподільне, та під час сепарації вони втрачають сенс. Це добре відомі приказки, прислів'я та крилаті вислови.

Використання фразеологізмів та ідіом це важливий інструмент переконання та надання образності висловлюванням, для тих, хто приймає активну участь в міжнародній дипломатії та веденні бізнесу. Оскільки комунікація в сучасному діловому світі є багатошаровою та складною, володіння базовими навичками спілкування рідною чи іноземними мовами недостатньо, щоб бути конкурентоспроможним та грамотним спікером чи учасником дискусій, переговорів або дебатів.

Ми користуємося ідіомами та фразеологізмами ледь не щодня, досить часто не помічаючи цього: з колегами, партнерами, друзями чи рідними. Сьогодні політика цікавить людей не лише в період творення історичних подій, а на щоденній основі. Попри строгість структури, політичний дискурс не обійшовся б без фразеологічних одиниць, оскільки тоді досягнення першочергової мети цього роду дискурсу - переконання аудиторії було б куди складнішим, проголошення “сухих” заяв, що не несли б у собі ніякого емоційного забарвлення. Звичайно, серед десятків тисяч ідіоматичних виразів української мови, труднощі їх розуміння виникнуть навіть у носія мови, не кажучи вже про людину, котрій конкретна культура та мова не є рідними, а там, з котрими вона знайомиться протягом певного часу. Навіть людині з бездоганними навичками в граматиці та багатим словниковим запасом зрозуміти фразеологічні одиниці буде складно, за умови ігнорування культурного фону країни, мова якої вивчається. Водночас можна вважати головною особливістю складність перекладу фразеологізмів, оскільки ніякі лексичні одиниці не можуть так влучно передати генетичний мовний код та надати настільки точні характеристики соціокультурних реалій країни.

Оскільки вік зацікавлених політикою, як сферою суспільного життя меншає, а отже молодь залучається до творення історії своєї країни та з радістю спостерігає за цим процесом. За своєю структурою міжнародна політика дуже потужна та складна, у яку залучено всі країни, хоча ті й грають у ній різнопланові ролі. Для тих, хто не хоче стояти осторонь творення світової історії необхідно спостерігати та ознайомлюватись з політичним дискурсом країн-лідерів.

Фразеологічні одиниці це досить важливий елемент політичного дискурсу, метою якого є переконання та вплив на слухача. Тому влучно підібрані вирази можуть кардинально змінити хід спілкування, роблячи повідомлення мовця зрозумілішим для широкого загалу.

Для політичного дискурсу властивим є використання образної лексики, яка додає емоційного забарвлення висловлюванню. У міжнародній політиці фразеологія є поширеним явищем комунікації.

Різноманітність ідіом та фразеологізмів і їх значень складає величезний корпус лексичних одиниць, котрі часто вживаються в новинах, виступах, політичних дебатах. Інколи окремі фразеологізми складно зрозуміти не тільки іноземцям, а й носіям мови, за умови що вони лише поверхнево ознайомлені з лінгвокультурними особливостями батьківщини.

Авторству В. В. Виноградова належить класифікація фразеологічних одиниць, якою найчастіше користуються мовознавці всього світу. Вчений виділяє фразеологічні єдності, зрощення та сполучення. Вітчизняний фахівець П. С. Дудик у своїй праці налічує 5 типів фразеологізмів: ідіоми, фразеологічні єдності, вирази, сполучення та фразеологізовані сполучення. Не дивлячись на те, що ідентичні категорії двох авторів дещо розходяться в наповненості та тлумаченні понять, проте вони не втрачають зв'язок.

Усі функції фразеологічних одиниць перекликаються з завданнями політичного дискурсу на чолі з впливом на реципієнта та його переконанням. Спонування до дій та оцінка дійсності є також не менш важливими. Через величезну кількість різноманітних завдань фразеології у даному виді дискурсу, класифікувати їх досить складно. Для поняття фразеології основними є

комунікативні, номінативна, прагматична, стилістична, резюмуюча та кумулятивна функції.

Від тактик та стратегій, яким надає перевагу політична сила, залежатиме стиль їх комунікації, її характер, а також види фразеологічних одиниць, якими вони будуть користуватися. Конотації ідіом у політичних текстах умовно можна розділити на негативні, нейтральні та позитивні. Перші часто використовуються з деструктивною метою, направленою на опонента або для висвітлення неприємних реалій дійсності. Другі вживаються з метою зберегти нейтралітет та забезпечити свою позицію в політичних гонках. Останні ж вживаються з метою висловлення подяки чи підтримки.

Політичний дискурс з кожним роком все масштабніше вивчається лінгвістами, як масова комунікація. Предметом багатьох гуманітарних перекладознавчих досліджень є політична лексика та її переклад.

Ідіоматичні єдності та фразеологічні сполучення з найрізноманітнішими конотаціями та потенціалом для вивчення вживаються в сучасній міжнародній комунікації. Можна знайти одиниці для опису роду діяльності особи, її характеру, чварів протилежних політичних сил, ключових моментів політичної гонки, подекуди їх начесної роботи.

Оскільки фразеологізми це фіксовані та немотивовані вирази, не існує конкретного переліку способів їх перекладу. Існує безліч шляхів їх передачі в реалії іншого культурного та мовного середовища. Часто фразеологічні одиниці перекладають шляхом підбору еквівалентів, котрі бувають частковими та повними, їх джерелом часто виступають міфи та релігійні тексти. Дві фразеологічні одиниці, які є еквівалентами, допомагають зберегти форму тексту та досягти стилістичного і семантичного балансу у ньому. Також відносним еквівалентом називається фразеологічний аналог, котрий може передати структуру виразу, але надаватиме іншого значення контексту, яке буде зрозумілішим реципієнту. Калькуванням називають буквальний переклад фразеологізмів, його часто використовують під час відтворення художніх текстів. Суть калькування полягає в доречності до контексту, тобто “сухий” дослівний переклад не передбачається. Якщо нічого з

вищезазначеного підібрати не вдається, перекладач вдаватиметься до описового перекладу, у разі якого вибір падає не на збереження образного наповнення, а на збереження змісту.

Можна дійти висновку, що для здійснення перекладу політичного тексту, автор якого не нехтував під час його написання фразеологізмами, буде недостатньо навіть бездоганного володіння іноземною мовою. Дискурс такого роду має перекладатися з урахуванням мовленнєвих тонкощів та культурних аспектів.

РОЗДІЛ 2

ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ

Ускладнює процес вивчення фразеологічних одиниць відсутність логіки у їх структурі, у більшості випадків майже неможливо відстежити їх походження та виокремити формули, за якими твориться їх невмотивований зміст. Перед відточенням своїх вмінь у інтєрпритації ідіом, дуже важливо навчитися виявляти їх у тексті та ознайомитися з їх основами. Якщо перекладати тільки зміст окремих компонентів фразеологізму в повідомленні, можна втратити логічний ланцюг повідомлення та позбавити його експресивності та образності. За умови вдалого аналізу фразеологічної одиниці в реченні залежить влучність та вдалість перекладу, тому надалі ми розглянемо та проаналізуємо приклади речень з використанням фразеологічних одиниць:

Фразеологізми – слово

Трамп обіцяє "зупинити **халяву**" і знизити ціни на ліки в рамках плану "Американські пацієнти понад усе" [24].

Халява - щось безплатне, легкий прибуток, щось, отримане легким шляхом чи взагалі без зусиль.

Халява - іменник жіночого роду; однина; називний відмінок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до ідіом - семантично неподільна одиниця, що є еквівалентною словам, зміст яких неможливо визначити зі значення окремих елементів;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує фактичну функцію.

Фразеологізми - словосполучення

Можна тягнути час і **заговорювати Росії зуби**, доки не відкриється вікно можливостей для вступу України до НАТО [78].

Заговорювати зуби - Задурювати голову кому-небудь.

Головне слово - заговорювати, **заговорювати (що?) зуби** - залежне слово, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує комунікативну функцію.

Польща довго проявляла "**ангельське**" **терпіння** до України [84].

Ангельське терпіння - безмірне і доброзичливе терпіння.

Головне слово терпіння, **терпіння (яке?) ангельське** - залежне, словосполучення іменникове, головне слово виражене іменником, залежне - прикметником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує метамовну функцію.

Клієнтські економічні домовленості - це **ахіллесова п'ята** путінського режиму [83].

Ахіллесова п'ята - слабке, вразливе місце.

Головне слово п'ята (яка?) ахіллесова - залежне, словосполучення іменникове, головне слово виражене іменником, залежне - прикметником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує метамовну функцію.

Вбивство Макея **вбило** Лукашенка та всю його систему **з колії** [79].

Вибивати з колії - порушувати узвичаєний хід чого-небудь, чийсь спосіб життя; робити кого-небудь непрацездатним, неспроможним виконувати щось.

Головне слово вибивати (звідки?) з колії - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує комунікативну функцію.

росія має **викинути з голови** геноцидний план стерти Україну з карти [80].

Викинути з голови - забути, не згадувати.

Головне слово **викинути** (звідки?) з голови - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних словосполучень - синтаксично неподільне і його значення не є метафоричним;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує фактичну функцію.

Ядерна зброя - це **дамоклів меч**, що висить над усім людством [82].

Дамоклів меч - постійна небезпека, неприємність.

Головне слово **меч** (чий?) **дамоклів** - залежне, словосполучення іменникове, головне слово виражене іменником, залежне - прикметником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до ідіом - семантично неподільна одиниця, що є еквівалентною словам, зміст яких неможливо визначити зі значення окремих елементів;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує емотивну функцію.

Кремль забиває баки жителям Макіївки пропагандою [78].

Забивати баки - розмовами, балачками відвертати чиюсь увагу від кого-, чого-небудь [81].

Головне слово забивати (що?) баки - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує комунікативну функцію.

Американці **дали** такого **відкоша** росії, що Захарова лише повітря ротом хапає і в істеричі кричить [78].

Давати відкоша - виявляти рішучу протидію, гостро заперечувати, різко відповідати.

Головне слово давати (чого?) відкоша - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до ідіом - семантично неподільна одиниця, що є еквівалентною словам, зміст яких неможливо визначити зі значення окремих елементів;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує комунікативну функцію.

Думаю, що якоюсь мірою Лавров може зробити собі **ведмежу послугу**, роблячи пасаж на адресу Берліна і Парижа, тому що тоді місцем переговорів могли б стати Берлін і Париж [84].

Ведмежа послуга - дуже сумнівна, безглузда послуга.

Головне слово послуга (яка?) ведмежа - залежне, словосполучення іменникове, головне слово виражене іменником, залежне - прикметником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації виноградова належить до фразеологічних сполучень - зворот, в якому значення одного з компонентів виявляється лише через сталість конкретних понять та їх значень, для природи якого немає логічного обґрунтування, крім усталеності конкретного виразу в мові;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує комунікативну функцію.

Тому друг України Анджей Дуда і політична сила, з рамена якої він вийшов, мусять якось розв'язати **гордіїв вузол** Пшеводувської трагедії [82].

Гордіїв вузол - складне переплетіння різних обставин; заплутані питання; заплутана справа із несподівано простим розв'язком.

Головне слово вузол (чий?) гордіїв - залежне, словосполучення іменникове, головне слово виражене іменником, залежне - прикметником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до ідіом - семантично неподільна одиниця, що є еквівалентною словам, зміст яких неможливо визначити зі значення окремих елементів;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує емотивну функцію.

Росія грається з вогнем на ЗАЕС. Кремль вірить, що "керує ризиками", але припускається грубих помилок [79].

Гратися з вогнем - поводитися не обережно, необачно.

Головне слово гратися (з чим?) з вогнем - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує емотивну функцію.

Світ **бачить наскрізь** будь-які спроби росії використати це звинувачення як привід для ескалації [81].

Бачити наскрізь - добре знати, розуміти щось. Головне слово бачити (як?) наскрізь - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - прикметником.

Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує комунікативну функцію.

Ми **перейшли рубікон** інтеграції у глобальний економічний простір [78].

Перейти Рубікон - зробити вирішальний крок, прийняти вирішальне рішення. Головне слово перейти (що?) Рубікон - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до ідіом - семантично неподільна одиниця, що є еквівалентною словам, зміст яких неможливо визначити зі значення окремих елементів;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує комунікативну функцію.

Не дивно, що в багатьох людей **опускаються руки** боротися з внутрішнім ворогом [82].

Опускати руки - втрачати інтерес до чого-небудь, ставати бездіяльним.

Головне слово опускаати (що?) руки - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує емотивну функцію.

Багато хто порівнює відносини між Європейським союзом і НАТО із **Сізіфовою працею**: щойно з'являється певний прогрес, усі зусилля здаються марними і все відкочується назад, а потім цей процес починається знову без жодних шансів на успіх [80].

Сізіфова праця - дуже виснажлива, безрезультатна, важка й безкінечна робота.

Головне слово праця (чия?) Сізіфова, словосполучення іменникове, головне слово виражене іменником, залежне - означенням. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до ідіом - семантично неподільна одиниця, що є еквівалентною словам, зміст яких неможливо визначити зі значення окремих елементів;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує метамовні функцію.

Російські паспорти в окупованих районах Донецької та Луганської областей — це **“фільчина грамота”** [82].

Фільчина грамота - документ, що не має юридичної цінності, папірець що нічого не значить.

Головне слово грамота (чия?) Фільчина - залежне, словосполучення іменникове, головне слово виражене іменником, залежне - прикметником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до ідіом - семантично неподільна одиниця, що є еквівалентною словам, зміст яких неможливо визначити зі значення окремих елементів;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує метамовні функцію.

Просить ЄС направити місії на українські об'єкти критичної інфраструктури, мабуть, хоче, щоб європейці сиділи там, як живий щит. Цих дурнів не шкода - потрібна **свіжа кров** [84].

Свіжа кров - нове або молоде (якщо мова про людей) поповнення.

Головне слово кров (яка?) свіжа - залежне, речення іменникове, головне слово виражене іменником, залежне - прикметником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує емотивну функцію.

Можна сказати, що в ніч з п'ятниці на суботу правоохоронні органи **перегнули палицю** [78].

Перегнути палицю - докласти забагато зусиль до чогось, перестаратись.

Головне слово перегнути (що?) палицю - залежне, речення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує фактичну функцію.

Мелітопольські місцеві царьки **пасуть задніх** і поки що тільки анонсують "подорож" дітей до Криму, Краснодару, Тули та Волгограду [84].

Пастити задніх - відставати.

Головне слово пасти (кого?) задніх - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує емотивну функцію.

Зважаючи на проєкт бюджету, можна сказати, що «під ялинку» нам вирішили **підкласти свиню** [79]!

Підкласти свиню - навмисне чи ненароком завдавати кому-небудь прикрощів; чинити підлість або діяти підступно проти когось.

Головне слово - підкладати (кого?) свиню - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником.

Згідно класифікації виноградова належить до фразеологічних сполучень - зворот, в якому значення одного з компонентів виявляється лише через сталість конкретних понять та їх значень, для природи якого немає логічного обґрунтування, крім усталеності конкретного виразу в мові;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує емотивну функцію.

Але це просто так не працює, тому я думаю, що це **початок кінця** для режиму Путіна [33].

Початок кінця - очевидна початкова фаза розвалу, втрати когось чи чогось, занепаду.

Головне слово початок (чого?) кінця - залежне, речення іменникове, головне слово виражене іменником, залежне також іменником.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних словосполучень - синтаксично неподільне і його значення не є метафоричним;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує емотивну функцію.

Але між рядками відслідковується, що тут Україна була причетна і **приклала** до цього свою **руку** [84].

Прикласти руку - взяти участь у чомусь.

Головне слово прикласти (що?) руку - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних словосполучень - синтаксично неподільне і його значення не є метафоричним;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує комунікативну функцію.

Оточення президента рф складають групи впливу, які воюють за своє “**місце під сонцем**”, за доступ до путіна [80].

Місце під сонцем - гуманістичне значення — право на існування; політичне — боротьба за перерозподіл світу.

Головне слово місце (де?) під сонцем - залежне, словосполучення іменникове, головне слово виражене іменником, залежне - іменником, під - прийменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до ідіом - семантично неподільна одиниця, що є еквівалентною словам, зміст яких неможливо визначити зі значення окремих елементів;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує комунікативну функцію.

За контрактами Міноборони вже закрито **левову частку** потреби ЗСУ у військовій формі, а допомога, що має надійти від партнерів, стане додатковим резервом [82].

Лєвова частка - найбільша частка здобичі, грошей, майна, спадку тощо.

Головне слово частка (чия?) лєвова - залежне, речення іменникове, головне слово виражене іменником, залежне - прикметником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до ідіом - семантично неподільна одиниця, що є еквівалентною словам, зміст яких неможливо визначити зі значення окремих елементів;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує фактичну функцію.

НАТО плаче **крокодилячими сльозами** за Україною [59].

Крокодилячі сльози - нещире, лицемірного співчуття.

Головне слово сльози (які?) крокодилячі - залежні, словосполучення іменникове, головне слово виражене іменником, залежне - прикметником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації виноградова належить до фразеологічних сполучень - зворот, в якому значення одного з компонентів виявляється лише через сталість конкретних понять та їх значень, для природи якого немає логічного обґрунтування, крім усталеності конкретного виразу в мові;

Згідно класифікації Дудика належить до ідіом - семантично неподільна одиниця, що є еквівалентною словам, зміст яких неможливо визначити зі значення окремих елементів;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує емотивну функцію.

Час летить непомітно - я вже сьомий рік відмовляюся від візиту до Туреччини [60].

Час летить - швидко минає час.

Головне слово час (що робить?) летить - залежне, словосполучення іменникове, головне слово виражене іменником, залежне - дієсловом. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує фактичну функцію.

«Народні захиснички» чотири місяці **били байдики**, сиділи під трибуною ВРУ, як жебраки у підворотнях, і в той же час їм справно нараховувались зарплати, премії, допомоги на оздоровлення за підірване від бездіяльності здоров'я і таке подібне [79].

Бити байдики - нічого не робити, нічим не займатися.

Головне слово бити (що?) байдики - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує емотивну функцію.

Деякі країни - як **білі ворони** в сім'ї [23].

Біла ворона - людина, яка своєю поведінкою, зовнішнім виглядом не схожа на загальну масу; рідкісне явище.

Головне слово ворона (яка?) біла, речення іменникове, головне слово виражене іменником, залежне - прикметником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації виногорова належить до фразеологічних сполучень - зворот, в якому значення одного з компонентів виявляється лише через сталість конкретних понять та їх значень, для природи якого немає логічного обґрунтування, крім усталеності конкретного виразу в мові;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує фактичну функцію.

Депутати не поспішають публічно **перемивати кістки** [20].

Перемивати кістки - пліткувати про когось, обмовляти кого-небудь, лихословити.

Головне слово перемивати (що?) кістки - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виногорова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує комунікативну функцію.

Бразилія і НАТО - як **чорне й біле** [25].

Чорне й біле - абсолютно різні, протилежні речі.

Чорне, біле - рівнозначні слова, виражені прикметниками, й - сполучник.
Сурядний зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до ідіом - семантично неподільна одиниця, що є еквівалентною словам, зміст яких неможливо визначити зі значення окремих елементів;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує фактичну функцію.

Байден: **стріляний горобець** зі своїми проблемами [27].

Стріляний горобець - досвідчений військовий.

Головне слово горобець (який?) стріляний, словосполучення іменникове, головне слово виражене іменником, залежне - прикметником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує фактичну функцію.

Ми **на зубок знаємо** всі заяви агресора з цього приводу [81].

Знати на зубок - дуже добре знати, глибоко засвоїти, вивчити напам'ять.

Головне слово знати (як?) на зубок - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом залежне - іменником. Підрядний зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує метамовну функцію.

Принизливий "договір" був, за **іронією долі**, скасований не росією, а її колишніми (залишеними їй) союзниками [83].

Іронія долі - безглуздий, непередбачуваний, небажаний збіг обставин; насмішка долі.

Головне слово іронія (чого?) долі - залежне, словосполучення іменникове, головне слово виражене іменником, залежне також. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних єдностей - характеризується переносним значенням, що має більш вільний семантичний зв'язок компонентів в порівнянні з ідіомами;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує фактичну функцію.

Сьогодні ЄС скликав надзвичайний саміт, щоб прийняти рішення щодо санкцій. **Краще пізно, ніж ніколи** [83].

Краще пізно ніж ніколи - схвалення чийось дій, які були зроблені, хоч із запізненням, важливу, необхідну чи благородну справу.

Краще - прикметник, пізні та ніколи - прислівники, ніж - сполучник.
Підрядний зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних словосполучень - синтаксично неподільне і його значення не є метафоричним;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує комунікативну функцію.

Через війну в Україні путін опинився **між двох вогнів** [78].

Між двох вогнів - становище, коли небезпека загрожує з обох боків.

Головне слово між (чого?) двох вогнів - залежне, словосполучення прийменникове, між - прийменник, двох - числівник, вогнів - іменник.
Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних словосполучень - синтаксично неподільне і його значення не є метафоричним;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (прийменникова фразеологічна одиниця).

В реченні виконує метамовну функцію.

Своїм вторгненням росія **спалила всі мости** з цивілізованим світом [83].

Спалити мости - зробити важливий, рішучий крок; упевнено, сміливо і назавжди порвати з минулим; унеможливити повернення до минулого.

Головне слово спалити (що?) мости - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних єдностей - характеризується переносним значенням, що має більш вільний семантичний зв'язок компонентів в порівнянні з ідіомами;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує емотивну функцію.

Вони не мали жодного успіху, бо населення добре пам'ятало **кривавий банкет**, який вчинили росіяни під час відступу [81].

Кривавий банкет - битва, бійня, війна.

Головне слово банкет (який?) кривавий - залежне, словосполучення іменникове, головне слово виражене іменником, залежне - прикметником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних єдностей - характеризується переносним значенням, що має більш вільний семантичний зв'язок компонентів в порівнянні з ідіомами;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує емотивну функцію.

Відставання від сусіда активно критикувалося в медіа і створювало серйозну політичну проблему для уряду, адже громадяни побоювалися, що їхня країна може залишитися **за бортом** розширення ЄС [84].

За бортом - бути, опинитися осторонь від якоїсь справи, заняття і т.ін., без активної участі в чому-небудь.

Головне слово за (чим?) бортом, словосполучення прийменникове, головне слово виражене прийменником, залежне - іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних словосполучень - синтаксично неподільне і його значення не є метафоричним;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (прийменникова фразеологічна одиниця).

В реченні виконує фактичну функцію.

Помста російського керівництва за атаку на базу в окупованому Севастополі перетворилася лише на **“мільну бульбашку”** [79].

Мільна бульбашка - щось ненадійне, несправжнє і таке інше. Головне слово бульбашка (яка?) мільна - залежне, словосполучення іменникове, головне слово виражене іменником, залежне - прикметником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації виноградова належить до фразеологічних сполучень - зворот, в якому значення одного з компонентів виявляється лише через сталість конкретних понять та їх значень, для природи якого немає логічного обґрунтування, крім усталеності конкретного виразу в мові;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує емотивну функцію.

росія **веде** "небезпечну **гру**", і Захід не дозволить росії "досягти стратегічних цілей" у конфлікті на Північному Кавказі [84].

Вести гру - діяти певним чином. Головне слово вести (що?) гру - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних словосполучень - синтаксично неподільне і його значення не є метафоричним;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує метамовну функцію.

Я йому хотів би побажати після того, як він приїде в росію, **скупатися в крові** [78].

Скупатися в крові - вчинити багато вбивств або бути винним у вбивстві багатьох людей.

Головне слово скупатися (в чому?) в крові - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних словосполучень - синтаксично неподільне і його значення не є метафоричним;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує емотивну функцію.

Не схилили вони голови і тоді, коли чотири місяці провели у полоні [81].

Не схилити голови - не здатися, не підкоритися.

Головне слово не схилити (чого?) голови - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником, не - частка. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних словосполучень - синтаксично неподільне і його значення не є метафоричним;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує емотивну функцію.

В Європі **“будують повітряні замки”** щодо політики Росії [83].

Будувати повітряну замки - Придумувати нездійсненні, відірвані від життя плани, мріяти про щось недосяжне [82].

Головне слово - будувати (що?) повітряні замки - залежні, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, повітряні - прикметником, замки - іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації виноградова належить до фразеологічних сполучень - зворот, в якому значення одного з компонентів виявляється лише через сталість конкретних понять та їх значень, для природи якого немає логічного обґрунтування, крім усталеності конкретного виразу в мові;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує комунікативну функцію.

Вогнем та мечем ми виженемо окупантів з нашої землі [78]!

Вогнем та мечем - нещадно, з великою жорстокістю.

Вогнем, мечем - рівнозначні слова виражені іменниками, та - сполучник. Сурядний зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних словосполучень - синтаксично неподільне і його значення не є метафоричним;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує спонукальну функцію.

Заяви росії про використання ядерної зброї - це шантаж **чистої води**.

Чистої води - справжній [78].

Головне слово води (якої?) чистої - залежне, словосполучення іменникове, головне слово виражене іменником, залежне - прикметником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до ідіом - семантично неподільна одиниця, що є еквівалентною словам, зміст яких неможливо визначити зі значення окремих елементів;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує емотивну функцію.

І саме на ній путінська росія і **зламає** свої хижі **зуби** [84].

Зламати зуби - зазнати поразки, невдачі у чому-небудь. головне слово зламати (що?) зуби - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до ідіом - семантично неподільна одиниця, що є еквівалентною словам, зміст яких неможливо визначити зі значення окремих елементів;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує комунікативну функцію.

57. Набираючи зеків у російських тюрмах, очільник ПВК «Вагнер» обіцяв їм, що вони зможуть “**змити** свої гріхи” **кров'ю** українців [81].

Змити кров'ю - власним життям або тяжким пораненням спокутувати щось. Головне слово змити (чим?) кров'ю - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником. Безсполучниковий зв'язок. Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів; згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних

словосполучень - синтаксично неподільне і його значення не є метафоричним; згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця. В реченні виконує емотивну функцію.

Війна в Україні **кидає тінь** на Саміт Шанхайської організації в Узбекистані [79].

Кидати тінь - негативно позначатися, відбиватися на кому-, чому-небудь, впливати на когось, щось і т. ін.

Головне слово кидати (що?) тінь - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне -іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до ідіом - семантично неподільна одиниця, що є еквівалентною словам, зміст яких неможливо визначити зі значення окремих елементів;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує фактичну функцію.

Мовляв, не хоче виконувати мінські домовленості, які Росія трактує, як і все інше **на свій манір** [80].

На свій манір - відповідно до своїх уподобань; по-своєму.

Головне слово на (що?) свій манір - залежне, словосполучення прийменникове, головне слово виражене прийменником, залежні слова свій - прикметником та манір - іменником. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних словосполучень - синтаксично неподільне і його значення не є метафоричним;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує метамовну функцію.

На угрупованні Росії навколо Херсону **затягується петля**, окупантам потрібно ухвалити рішення щодо свого майбутнього [78].

Затягується петля - стає дедалі гірше, тяжче, безвихідніше (про становище).

Головне слово **затягується** (що?) **петля** - залежне, словосполучення дієслівне, головне слово виражене дієсловом, залежне - іменником. Безсполучниковий зворот.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних словосполучень - синтаксично неподільне і його значення не є метафоричним;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує емотивну функцію.

Фразеологізми - речення

Невже народи Європи все ще тремтять перед радянською державою? За місяць ми довели, що це **колос на глиняних ногах** [80].

Колос на глиняних ногах - щось величне на вигляд, сильне, грандіозне, але насправді слабке зсередини, легко вразливе, що робить всю міць цього «колоса» примарною.

Колос - підмет (хто?), на - сполучник, глиняних - означення (яких?), ногах - додаток (чому?). Речення розповідне, неокличне, просте. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних виразів - вислів котрий за структурою прирівнюють до речення і виступає у контексті семантично цілісною одиницею, елементи якої мають вільне значення;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця);

Згідно класифікації Куніна належить до комунікативних фразеологічних одиниць - фразеологічна одиниця з ознаками простого речення.

В реченні виконує емотивну функцію.

Однак, ці запевняння розходяться з реальними діями Москви, тож США варто було б **вивести** росію "на чисту воду" [81].

Вивести на чисту воду - викрити кого-небудь у нечесних діях.

Присудок - вивести (що зробити?), на воду - додаток (на кого?), чисту - означення (яку?), речення розповідне, неокличне, просте. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує спонукальну функцію.

Наступним прем'єром буде Микола Азаров, а всіх інших претендентів **“обвели навколо пальця”** [83].

Обвести навколо пальця - спритно обдурити, перехитрити кого-небудь.

Присудок - обвести (що зробити?), навколо - обставина (як?), пальця - додаток (чого?), речення розповідне, неокличне, просте. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує емотивну функцію.

Передача нового пакету озброєння тільки анонсована, а противник уже **мастить салом п'яти** [79].

Мастити салом п'яти - Готуватися до втечі або втікати звідки-небудь. Відступатися від чогось задуманого, організованого і т. ін; боятися.

Присудок - мастити (що робити?), п'яти - додаток (що?), салом - додаток (чим?), речення розповідне, неокличне, просте. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує емотивну функцію.

Після того, як лідери країн Євросоюзу минулого тижня висловилися за інтеграцію України до спільноти, Єврокомісія не повинна **відкладати в "довгий ящик"** прохання Києва про вступ до ЄС [82].

Відкладати в довгий ящик - відкладати якесь питання на невизначений термін.

Присудок - відкладати (що робити?), в ящик - додаток (що?), довгий - означення (який?). Речення розповідне, неокличне, просте.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує емотивну функцію.

Червоною ниткою проходить думка про трагічний досвід, набутий людством на цьому етапі історії [19].

Проходити червоною ниткою - бути основним, провідним у чому-небудь, наскрізь пронизувати щось.

Проходити - підмет (що робити?), червоною - означення (якою?), ниткою - додаток (чим?), речення розповідне, неокличне, просте. Безсполучниковий зв'язок.

Виноградова належить до фразеологічних фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує емотивну функцію.

Припускають, що путін **бідний, як церковна миша** - або буде бідним, якщо коли-небудь втратить владу [58].

Бідний, як церковна миша - хтось дуже, зовсім бідний.

Бідний - означення (який?), як - сполучник, церковна - означення (яка?), миша - додаток (хто?). Речення розповідне, неокличне, не повне. Підрядний зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних зрощень - немотивоване та неподільне словосполучення, значення котрого не відповідає значенню окремих елементів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує емотивну функцію.

Росія **вставляє палиці в колеса**, отже, вона співучасник злочину [80].

Вставляти палиці в колеса - перешкоджати, заважати кому-небудь у здійсненні чогось.

Присудок - вставляти (що?), палки (додаток), (куди?) в колеса (обставина), речення розповідне, неокличне, просте. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує емотивну функцію.

Ми бачимо приклад впливу одного чоловіка на цілу країну - **з вовками жити по вовчому вити** [26].

З вовками жити по вовчому вити - потрапивши до колективу чи соціуму по неволі почати жити за їх законами, відмовляючись від власних правил.

Обставина - з вовками (як?), жити - присудок (що робити?), по вовчому вити - обставина (як?), речення розповідне, неокличне, просте. Безсполучниковий зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних єдностей - характеризується переносним значенням, що має більш вільний семантичний зв'язок компонентів в порівнянні з ідіомами;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативних фразеологічних одиниць - фразеологізм, що означає предмети, явища, тощо (субстантивна фразеологічна одиниця).

В реченні виконує фактичну функцію.

Депутатів **бережуть, як зіницю ока**, але насправді їм це ні до чого, адже міські обранці, на відміну від мера, не бояться людей [82].

Берегти як зіницю ока - пильно оберігати, старанно доглядати, охороняти що-небудь або кого-небудь. Присудок - берегти (що робити?), як - сполучник, зіницю - додаток (що?), ока - додаток (чого?), речення розповідне, неокличне, просте. Підрядний зв'язок.

Згідно класифікації Виноградова належить до фразеологічних єдностей - вмотивоване сполучення, потенційне значення якого виникає зі значення його лексичних компонентів;

Згідно класифікації Дудика належить до фразеологічних сполучень - образне та має досить прозорий зміст;

Згідно класифікації Куніна належить до номінативно-комунікативних фразеологічних одиниць - дієслівна фразеологічна одиниця.

В реченні виконує фактичну функцію.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Протягом багатьох років проблема класифікації фразеологізмів знаходиться у центрі уваги мовознавців. Будь-яка класифікація являє собою спробу досягнути зміст понять, аби зрозуміти їх зв'язок з іншими феноменами мови та їх функціонування. Проте немає чітких правил щодо їх утворення. Розшифрування значення фразеологізму залежить від багатьох факторів. Деякі мовознавці відносять до фразеологізмів лише номінативні форми, тобто словосполучення, інші ж вважають доречними й комунікативні форми - крилаті вирази у формі речень. Фразеологія пропонує різні типи класифікації фразеологічного складу мови в залежності від методів дослідження та властивостей фразеологізмів.

Класифікувати фразеологізми можна на семантичному, історичному, граматичному (морфологічному і синтаксичному), функціональному рівнях.

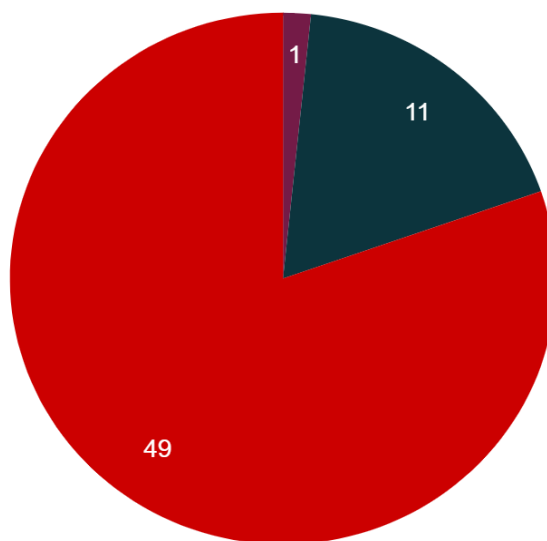
Перш за все слід зазначити, що фразеологічні одиниці мають ознаки, котрі дозволяють пов'язувати фразеологічну одиницю як з реченням, так і зі словом та словосполученням, з однієї сторони, та вважати її самостійним компонентом мови з іншої.

З точки зору лексики, фразеологізми характеризуються тим, що, по-перше, вони складаються з кількох самостійних мовних одиниць, по-друге, вони самі утворюють лексеми (єдині мовні одиниці). Для більшості фразеологізмів характерним є їх загальне значення, яке вони мають як одиниці мови (лексеми), та не відповідає сукупності значень окремих слів, з котрих вони складаються

Ми розглянули 60 речень з використанням фразеологічних одиниць у політичному дискурсі, згідно з отриманими даними було створено діаграму видів фразеологізмів:

Види фразеологізмів

- Фразеологізми - слова
- Фразеологізми - речення
- Фразеологізми - словосполучення

Базуючись на показниках частотності, котрі були виявлені впродовж нашого дослідження, можна зробити висновок, що найчастіше у політичній комунікації послуговуються фразеологічними-словосполученнями - 81.64%, рідше фразеологізмами - речення - 18.30%, найрідше послуговуються фразеологізмами - словами - 0.6%.

РОЗДІЛ 3

ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АНАЛІЗ

Одним з основних критеріїв влучного та грамотного перекладу є врахування перекладачем контексту та культурних особливостей фразеологізму та розуміння сенсу фразеологічної одиниці. На допомогу перекладачу, при підборі відповідних еквівалентів, підходять фонові знання історії, фольклору, мистецтва обох народів, як мови, на яку здійснюється переклад, так і мови оригіналу. Під час перекладу слід зберігати функціонально-стилістичний, смисловий та емоційно-експресивний зміст, котрий передаватиметься відповідним стійким словосполученням в контексті оригіналу. Найчастіше при передачі змісту ідіоми або фразеологічної одиниці, перекладач послуговується підбором еквівалентів, аналогів, описовим перекладом та калькуванням фразеологізмів.

Складнощі в процесі перекладу фразеологічних одиниць політичного дискурсу полягають у складності їх ідентифікації, передачі емоційного забарвлення підтексту, та зумовлені особливостями їх етноспецифіки. На сьогодні питання політичної фразеології є малодослідженим, тому виникає необхідність визначення особливостей її перекладу.

Надалі ми розглянемо та перекладемо приклади речень з використанням фразеологічних одиниць:

Фразеологічний аналог

Складно повірити, що союзники **сидять склавши руки**, попри щоденні злочини, які коять росіяни.

It is hard to believe that the allies are **sitting idly by**, despite the daily crimes committed by the Russians.

Сидіти склавши руки - нічого не робити, бути байдужим.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Українська енергосистема абсолютно спокійно зможе сама забезпечити себе ресурсом у разі, якщо росіяни та білоруси захочуть вчергове "**підкласти свиню**" та відмовляться знову з'єднуватися.

The Ukrainian energy system will be able to provide itself with a resource if the Russians and Belarusians want to "**to throw someone a curve ball**" and refuse to connect again.

Підкласти свиню - завдавати прикрощів комусь, діяти підступно проти когось.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

росії немає чим воювати далі, а **марку** першої військової потуги в Європі треба **тримати**.

russia has nothing to fight with, and must **stand tall** as the brand of the first military power in Europe.

Тримати марку - керуватися певними нормами поведінки для збереження своєї репутації, гідності.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Опитування в червні 2022 р. показало, що у 39% громадян грошей не вистачає навіть для покриття основних витрат, а ще 38% зізналися, що важко **зводять кінці з кінцями**.

A survey in June 2022 showed that 39% of citizens do not have enough money even to cover basic expenses, and another 38% admitted that it is difficult **to make ends meet**.

Зводити кінці з кінцями - справлятися з матеріальними труднощами.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Цілком імовірно, що росія може **вбити двох зайців одним пострілом**, перерізавши підводні кабелі Європи після того, як вона перерізала свій власний.

It is likely that russia can **kill two birds with one stone** by cutting Europe's submarine cables after it had cut its own.

Вбити двох зайців одним пострілом - виконати одночасно два різних завдання, досягти дві різні мети.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Путін **водить** всіх за **ніс** і на переговорах щодо України теж.

Putin is **drawing the wool over** everyone's eyes in the negotiations on Ukraine too.

Водити за носа - обманювати.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Від скарг на Україну в ООН про перекриття Північно Кримського каналу і **переливання з пустого в порожнє** останніх залишків води в обмілілих водоймах та утопічних «космічно-дорогих» свердловин, окупант почав втілення реальніших планів – будівництво опріснювачів.

Starting from complaints against Ukraine to the UN about the blocking of the North Crimean Canal and **beating the air** of the last remnants of water in shallow reservoirs and utopian "space-expensive" wells, the occupier began to implement more realistic plans - the construction of desalination plants.

Переливати з пустого в порожнє - повторювати те саме, ведучи малозмістовні балачки; займатися непотрібною, марною справою.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Їх покоління найменше довіряє моєму поколінню - поколінню перебудови, кінця 1960-х - початку 1970-х років народження, вважаючи (цілком справедливо), що ми **маємо** на них **зуб**, "Нас кинули" - ось точне відчуття мого покоління, яке вдалося сформулювати завдяки багатьом дослідженням.

Their generation is the least trusted by my generation - the generation of perestroika, born in the late 1960s - early 1970s, believing (quite rightly) that we **bear a grudge** against them, "We have been abandoned" - this is the exact feeling of my generation, which was formulated through many studies

Мати зуб - сердитися, гніватися на кого-небудь.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

За останні роки наша країна пройшла **тернистий шлях** свого розвитку: від тотального зубожіння населення в середині 90-х до Помаранчевої революції, Майдану та війни з росією.

In recent years, our country has gone through a greasy pole of development: from total impoverishment of the population in the mid-90s to the Orange Revolution, Maidan and the war with russia.

Тернистий шлях - життя, повне нещасть, перешкод, тяжких переживань.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Я не знаю його, але очевидно, що він тертий калач. Не знаю, що він робить для росії, але вважаю, що в якийсь момент ми дізнаємося.

I don't know him, but it's obvious that he's a **old hand**. I do not know what he does for Russia, but I believe that at some point we will find out.

Тертий калач - це людина, яка пройшла безліч важких життєвих ситуацій і отримала необхідне загартування.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Тим більше що можливість захопити Україну сконцентрованими навколо силами західні аналітики розцінювали як **авантюру**.

Moreover, the possibility of capturing Ukraine with the forces concentrated around it was regarded by Western analysts as a **long shot**.

Авантюра - ризикований, сумнівний захід, розрахований на випадковий успіх; справа, без урахування реальних можливостей і приречена на провал.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Ось тут з'являється, як бачите, цікавий комерційний прийом, за допомогою якого Росія стає власником українського майна **на рівному місці**.

Here, as you can see, there is an interesting commercial technique by which Russia **from the ground up** becomes the owner of Ukrainian property.

На рівному місці - без якихось видимих причин, безпідставно.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

От і виходить, що Росія була змушена почати використовувати ракети, вироблені **за царя Гороха**, в 60-і роки. Такі ракети у РФ ще є, але і вони вже підійшли до критичної маси.

So it turns out that Russia was forced to start using missiles produced **for donkey's years**, in the 60s. Russia still has such missiles, but they have already reached critical mass.

За царя Гороха - дуже давно, за незапам'ятних часів.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Тепер Україна просить допомогу у США та ЄС, але це **крапля в морі**.

Now Ukraine is asking for help from the US and the EU, but it is a drop in the ocean.

Крапля в морі - дуже мізерна, незначна частина чогось великого, цілого.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Він вважає себе таким собі **великим цабе**, царем.

He considers himself a kind of **big shot**, a king.

Велика цабе - поважна особа, яка займає високу посаду або має великий вплив у суспільстві, в колективі.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Дуже важливо почути з **перших вуст** про ситуацію на лінії фронту й розповісти нашим захисникам, що ми робимо для встановлення миру.

It is very important to hear at first hand about the situation on the front line and tell our defenders what we are doing to establish peace.

З перших вуст - почути, дізнатися і т. ін. безпосередньо, від учасників чи очевидців.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Не може бути тривалого миру, якщо утиски і тиранія **візьмуть гору** над свободою й демократією.

There can be no lasting peace if oppression and tyranny **take the cake** over freedom and democracy.

Взяти гору - перемагати, переборювати, долати кого-, що-небудь.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Деякі країни по-різному дивляться на відносини з Москвою, це факт. І Угорщина цього не приховує. Європейська єдність не означає, що ми всі думаємо однаково, а те, що ми можемо **знайти спільну мову**.

Some countries have different views on relations with Moscow, this is a fact. And Hungary does not hide it. European unity does not mean that we all think the same, but that we can **see eye to eye**.

Знаходити спільну мову - досягати повного взаєморозуміння з ким-небудь.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Зараз влада Туреччини "**йде по лезу бритви**" щодо НАТО, а багато країн вже говорять про необхідність вжити заходи.

Now the Turkish authorities are "**sail close to the wind**" with regard to NATO, and many countries are already talking about the need to take action.

Ходити по лезу бритви - здійснювати небезпечну, складну справу дуже вправно, вміло, тонко.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Їх злочинець узяв під приціл і зараз розповідає, якими повинні бути закони. В Україні навіть діти знають, що злочинні накази можна не виконувати. Вони ж усі **дурня клеять**.

The criminal took them at gunpoint and now tells them what the laws should be. In Ukraine, even children know that criminal orders can be disobeyed. They are all **horsing around**.

Клеїти дурня - безвідповідально ставитися до виконання своїх обов'язків, вдаючи, що не розумієш що потрібно робити/що від тебе вимагають.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Та й справа не в сусідстві, а в здатності однієї **ложки дьогтю** зіпсувати цілу діжку меду.

And the point is not in the neighborhood, but in the ability of one **fly in the ointment** to spoil the whole barrel of honey.

Ложка дьогтю - те невелике, що псує якусь справу, вигляд чого-небудь і т. ін.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Питання в його намірах, здатності й рішучості. На жаль, вибравши Порошенка, ми **купили kota в мішку**.

The question is in his intentions, ability and determination. Unfortunately, having chosen Poroshenko, we **bought a pig in a poke**.

Купити kota в мішку - купувати, не бачачи й не знаючи якості товару.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Він думав, що за тиждень візьме Україну, а потім за два дні візьме Казахстан. Тому ми, казахи, вдячні українському народові, що путіну **обламали роги** повністю

He thought that in a week he would take Ukraine, and then in two days he would take Kazakhstan. Therefore, we Kazakhs, are grateful to the Ukrainian people that putin was completely brought to heel.

Обламати роги - змушувати кого-небудь коритися; приборкувати когось.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Ми **про всяк випадок** навіть відео знімали: спілкуємося з людьми, вони кажуть ні, ми залишимося на місці й все.

We even shot videos **to be on the safe side**: we communicate with people, they say no, we will stay where we are and that's it.

Про всяк випадок - передбачаючи якусь випадковість.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

А це дуже серйозне звинувачення, яке **вийде боком** нашій країні, незалежно від політичних розкладів у самих Штатах.

And this is a very serious accusation, our country will **get the short end of the stick** for it, regardless of the political situation in the United States.

Вийти боком - погано кінчитися, мати погані наслідки для кого-небудь; не проходити даремно, бути причиною покарання за щось; не приносити користі.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Росіяни готувалися до великої війни і ще в грудні минулого року всіма **правдами й неправдами** змушували підписувати контракти кримських строковиків.

Russians were preparing for a big war and in December last year **by hook or by crook** they forced Crimean conscripts to sign contracts by all means.

Правдами й неправдами - різними засобами, навіть порушуючи певні норми, етикет і т. ін.; будь-що.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Він у мене суд виграє, **коли рак на горі свисне**.

He will win the court against me **when hell freezes**.

Коли рак на горі свисне - невідомо коли; у невизначеному майбутньому часі, ніколи.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Труднощі роботи з такими установами пов'язані з тим, що окупанти стараються їх **“взяти під крило”**, використовуючи в інформаційній війні: мовляв, вони дбають про дітей, сиріт, в той час як українська влада їх кинула.

The difficulties of working with such institutions are related to the fact that the occupiers are trying to **"bring into the fold"**, using them in the information war: they say they take care of children, orphans, while the Ukrainian authorities abandoned them.

Брати під крило - брати когось під свою опіку, захист;

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

От уявіть собі ситуацію: в окопі на Донбасі сидить п'ять осіб, з них троє розмовляють російською, і я кажу їм: геть з окопу! З них залишиться два. Це розумно? Хто назве розумним тих, хто такі **ляси точить**?

Imagine a situation: there are five people in a trench in Donbas, three of them speak Russian, and I tell them: get out of the trench! Two of them will remain. Is this reasonable? Who will call smart those who **chew the fat** like that?

Точити ляси - вести жартівливі або пусті розмови.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Ми їм дозволяємо **здихатися** цього впливу диктаторів, автократів, тому що ми бачимо, що теж саме почалося на Тайвані.

We allow them **to get rid of** this influence of dictators, autocrats, because we see that the same thing started in Taiwan.

Здихатися - позбутися кого-, чого-небудь

При перекладі даного фразеологізму було вжито *фразеологічний аналог* оскільки сенс аналогу фразеологізму передається через дещо інші від оригіналу образи, які для реципієнту будуть потенційно простішими для розуміння, але аналог має подібну до оригінального структуру.

Повний еквівалент

На поміч прийшли держава, пересічні громадяни та низка компаній та установ, у тому числі страхових.

The state, ordinary citizens and a number of companies and institutions, including insurance companies, **came to the rescue**.

Прийти на поміч - допомагати кому-небудь, виручати когось.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *повний еквівалент* оскільки це граматично, стилістично та лексично ідентичне до фразеологізму мови оригіналу словосполучення, з однаковим значенням та характером висловлення.

Ми наполегливо працюємо, щоб вдарити Росію в **болючі місця**, щоб зменшити її здатність далі воювати проти України. І сьогодні я можу оголосити, що ми на повній швидкості працюємо над 9-тим пакетом санкцій.

We are working hard to hit Russia in the sore spot, to reduce its ability to continue to fight against Ukraine. And today I can announce that we are working at full speed on the 9th package of sanctions.

Болюче місце - що-небудь найбільш уразливе для когось.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *повний еквівалент* оскільки це граматично, стилістично та лексично ідентичне до фразеологізму мови оригіналу словосполучення, з однаковим значенням та характером висловлення.

З військових зведень із Херсонщини: звільнені від окупанта та стабілізовані населені пункти Любимівка, Хрещенівка, Золота Балка, Біляївка, Українка, Велика

й Мала Олександрівки та Давидів Брід. І це ще далеко не повний перелік. Наші воїни не зупиняються. І це лише **питання часу**, коли виженемо окупанта з усієї нашої землі.

From the military reports from Kherson region: the settlements of Lyubymivka, Khreschenivka, Zolota Balka, Bilyaivka, Ukrainka, Velyka and Mala Oleksandrivka and Davydiv Brid have been liberated from the occupants and stabilized. And this is not a complete list. Our soldiers do not stop. And it is only a **question of time** when we will expel the occupier from all our land.

Питання часу - питання, ситуація чи проблема, для вирішення яких має пройти певний час.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *повний еквівалент* оскільки це граматично, стилістично та лексично ідентичне до фразеологізму мови оригіналу словосполучення, з однаковим значенням та характером висловлення.

Україна та її народ **пройшли крізь вогонь та воду** на шляху до Євросоюзу та довели, що заслуговують на отримання європейської перспективи та статусу кандидата на членство в ЄС.

Ukraine and its people **have gone through fire and water** on their way to the European Union and proved that they deserve the European perspective and the status of an EU candidate.

Пройти крізь вогонь і воду - зазнати багато поневірянь, випробувань у житті, загартуватися; прожити сповнене пригодами життя.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *повний еквівалент* оскільки це граматично, стилістично та лексично ідентичне до фразеологізму мови оригіналу словосполучення, з однаковим значенням та характером висловлення.

Китай — це **золоте дно**. Україна — теж у певному сенсі дно, але поки ще не золоте.

China is a **gold mine**. Ukraine is also in a sense a mine, but not yet a golden one.

Золоте дно - невичерпне джерело прибутків або дуже багате на що-небудь місце.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *повний еквівалент* оскільки це граматично, стилістично та лексичо ідентичне словосполучення, з однаковим значенням та характером висловлення.

Тим, хто каже, що «ми хочемо миру, ми за переговори», ми завжди кажемо, що ми це вже пробували з Гітлером – від нас, **за** нашими **спинами** хтось намагався їх проводити.

To those who say that "we want peace, we are for negotiations", we always say that we have already tried it with Hitler - someone tried to conduct them from us, **behind** our **backs**.

За спиною - таємно від кого-небудь.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *повний еквівалент* оскільки це граматично, стилістично та лексичо ідентичне словосполучення, з однаковим значенням та характером висловлення.

Висновки були ухвалені одноголосно після кількох годин дискусії **за зачиненими дверима** щодо можливих європейських економічних санкцій... Заспокоїти Україну та втримати росію від наступу, – таку ціль було визначено.

The conclusions were adopted unanimously after several hours of discussions **behind closed doors** on possible European economic sanctions... To reassure Ukraine and to deter Russia from attacking was the goal.

За зачиненими дверима - про щось (частіше в негативному ставленні), що твориться потайки.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *повний еквівалент* оскільки це граматично, стилістично та лексичо ідентичне словосполучення, з однаковим значенням та характером висловлення.

Озброєна до зубів росія – найголовніша зовнішня загроза безпеці України, причому не гіпотетична, не віддалена, а реальна, наявна вже сьогодні.

Armed to the teeth russia is the main external threat to Ukraine's security, and not hypothetical, not remote, but real, existing today.

Озброєний до зубів - дуже добре озброєний.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *повний еквівалент* оскільки це граматично, стилістично та лексично ідентичне словосполучення, з однаковим значенням та характером висловлення.

Від моменту здобуття Незалежності Чорноморський флот став **яблуком розбрату між** Україною та росією.

Since independence, the Black Sea Fleet has become an **apple of discord** between Ukraine and Russia.

Яблуко розбрату - предмет суперечок, причина ворогування.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *повний еквівалент* оскільки це граматично, стилістично та лексично ідентичне словосполучення, з однаковим значенням та характером висловлення.

Використовуючи коректні інструменти фінансування "Укренерго", ми розриваємо це **порочне коло**.

By using the right tools to finance Ukrenergo, we break this vicious circle.

Порочне коло - позначає такий стан або стан людини, коли не можна або важко знайти вихід.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *повний еквівалент* оскільки це граматично, стилістично та лексично ідентичне словосполучення, з однаковим значенням та характером висловлення.

Ми можемо казати про **переломні моменти** чи критично важливі фази цієї війни, але вони, очевидно, більше стосувалися оперативного рівня.

We can talk about **turning points** or critical phases of this war, but they were obviously more related to the operational level.

Переломний момент - період корінних змін у розвитку чого-небудь.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *повний еквівалент* оскільки це граматично, стилістично та лексично ідентичне словосполучення, з однаковим значенням та характером висловлення.

Але допомога, яку зараз поляки надають українцям, показує правду про наші суспільства: у хвилину випробовувань ми можемо йти вперед **пліч-о-пліч**, не даючи болю минулого, що залишається в наших серцях, переважити над боротьбою за свободу і правом бути добрими сусідами.

But the assistance that Poles are now providing to Ukrainians shows the truth about our societies: in the moment of trials, we can go forward **shoulder to shoulder**, not letting the pain of the past that remains in our hearts outweigh the struggle for freedom and the right to be good neighbors.

Пліч-о-пліч - єдиним фронтом, об'єднавши свої сили, згуртовано.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *повний еквівалент* оскільки це граматично, стилістично та лексично ідентичне словосполучення, з однаковим значенням та характером висловлення.

Європа **сидить на порохівій бочці**. Упродовж багатьох років ми думали, що стандарти, які створює Євросоюз, стануть стандартами також для зовнішніх партнерів ЄС. Виявляється, у великих гравців свої стандарти.

Europe is **sitting on a powder keg**. For many years we thought that the standards created by the European Union would become standards for the EU's external partners. It turns out that the big players have their own standards.

Сидіти на порохівій бочці - перебувати під загрозою небезпеки, катастрофи і т. ін.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *повний еквівалент* оскільки це граматично, стилістично та лексичо ідентичне до фразеологізму мови оригіналу словосполучення, з однаковим значенням та характером висловлення.

путін ще більше **сипле сіль на рани**, тривіалізуючи пам'ять про Голокост, коли каже, нібито Україна з її президентом-євреєм є нацистською.

putin further **rubs salt to the wounds** by trivializing the memory of the Holocaust when he says that Ukraine with its Jewish president is Nazi.

Сипати сіль на рани - викликати тяжкі спомини, роз'ятрювати душевний біль; хвилювати, тривожити, непокоїти когось, додавати ще більше болю, прикрощів комусь.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *повний еквівалент* оскільки це граматично, стилістично та лексичо ідентичне до фразеологізму мови оригіналу словосполучення, з однаковим значенням та характером висловлення.

Можливо допустити, що російські окупаційні війська намагаються всіма способами **замести сліди** своїх воєнних злочинів у нашому місті.

It is possible to assume that the Russian occupation forces are trying **to cover up the traces** of their war crimes in our city by all means.

Замести сліди - знищувати, приховувати все, що може викрити чий-небудь вчинки, дії або бути доказом злочину.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *повний еквівалент* оскільки це граматично, стилістично та лексичо ідентичне до фразеологізму мови оригіналу словосполучення, з однаковим значенням та характером висловлення.

Тому росія зазнала не лише поразки, а **раз і назавжди** втратила контроль над нами.

Therefore, Russia has suffered not only defeat, but **once and for all** lost control over us.

Раз і назавжди - до кінця, остаточно.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *повний еквівалент* оскільки це граматично, стилістично та лексично ідентичне до фразеологізму мови оригіналу словосполучення, з однаковим значенням та характером висловлення.

Степан Тимофійович Полторака подав відповідний рапорт і я, чесно кажучи, з дуже важким серцем, цей рапорт прийняв - про звільнення генерала армії України Полторака Степана Тимофійовича з військової служби

Stepan Poltorak submitted the relevant report and, frankly, **with** a very **heavy heart**, I accepted this report - on the dismissal of General of the Army of Ukraine Stepan Poltorak from military service

З важким серцем - у гнітючому стані, в тривозі, у передчутті чогось неприємного.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *повний еквівалент* оскільки це граматично, стилістично та лексично ідентичне до фразеологізму мови оригіналу словосполучення, з однаковим значенням та характером висловлення.

Частковий еквівалент

Своїм виступом Зеленський **завоював серця** всього світу.

Zelensky **won the hearts and minds of the whole** world with his speech.

Завоювати серце - здобути чиєсь визнання чи увагу.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *частковий еквівалент*, оскільки він зберігає схожість змісту з оригіналом хоча й має певні відмінності у семантичній та лексичній моделях і не завжди передає своєрідність оригінальної фразеологічної одиниці.

Звісно нам доведеться **пролити світло** на ці неприємні моменти.

Of course, we will have **to shine a light** on these unpleasant moments.

Пролити світло - прояснювати, робити щось зрозумілим, умотивованим.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *частковий еквівалент*, оскільки він зберігає схожість змісту з оригіналом хоча й має певні відмінності у семантичній та лексичній моделях.

Для них характерна відсутність каяття, коли услід за констатацією факту: так, брехали всьому світу і своїм підданам — адже "громадян" в росії немає, не було і ніколи не буде, — негайно нагромаджується барикада виправдань: мовляв, брехня, але **брехня на благо**, не вдаючись у деталі, про чие благо йде мова.

They are characterized by the lack of remorse, when after the statement of the fact: yes, they lied to the whole world and their citizens - because there are no "citizens" in Russia, there never was and there never will be - immediately piles up a barricade of excuses: they say, lie, but **white lie**, without going into details, for whom it is beneficial.

Брехня на благо - неправда, що була використана з добрим наміром.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *частковий еквівалент*, оскільки він зберігає схожість змісту з оригіналом хоча й має певні відмінності у семантичній та лексичній моделях і не завжди передає своєрідність оригінальної фразеологічної одиниці.

Російським окупантам **обіцяли золоті гори**, триумфальний марш та почесні, натомість військові рф стали мародерствувати, а дехто здається в полон, щоб вижити.

Russian invaders were **promised the moon**, triumphal march and honors, but the Russian military began to loot, and some surrendered to survive.

Обіцяти золоті гори — надто багато обіцяти; знадчувати неймовірними обіцянками.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *частковий еквівалент*, оскільки він зберігає схожість змісту з оригіналом хоча й має певні відмінності у семантичній та лексичній моделях.

І одночасно з цим – уявлення, ніби владу слід передати від громадянського суспільства – вождю-деміургові, що **витає у хмарах**.

And at the same time - the idea that power should be transferred from civil society to a demiurge leader that has his head in the clouds.

Витати у хмарах - бути мрійником, сприймаючи дійсність наївно, нереально.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *частковий еквівалент*, оскільки він зберігає схожість змісту з оригіналом хоча й має певні відмінності у семантичній та лексичній моделях і не завжди передає своєрідність оригінальної фразеологічної одиниці..

Влада України повинна бути однозначно переконана в тому, що санкції **висять на волосині**, що це може відбутися будь-якої миті, якщо не буде зупинено спіраль конфлікту.

The Ukrainian authorities should be clearly convinced that sanctions hang by a thread, that it can happen at any moment if the spiral of the conflict is not stopped.

Висіти на волосині - бути в загрозовому, безнадійному стані, становищі; бути близьким до загибелі.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *частковий еквівалент*, оскільки він зберігає схожість змісту з оригіналом хоча й має певні відмінності у семантичній та лексичній моделях і не завжди передає своєрідність оригінальної фразеологічної одиниці.

Зазначене підкреслює, що російська армія намагається **йти в ногу з часом** у цьому питанні.

This emphasizes that the Russian army is trying to go with the times in this matter.

Йти в ногу з часом - не відставати від сучасних тенденцій, узгоджувати свої дії згідно з сучасними реаліями.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *частковий еквівалент*, оскільки він зберігає схожість змісту з оригіналом хоча й має певні відмінності у

семантичній та лексичній моделях і не завжди передає своєрідність оригінальної фразеологічної одиниці.

Завжди буде певне сприйняття інших країн, коли держава-сусід хоче міцно **стати на ноги** та зайняти свої позиції.

There will always be a certain perception of other countries when a neighboring state wants **to be back on its feet** and take its position.

Встати на ноги - розбагатіти, поправити своє матеріальне становище.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *частковий еквівалент*, оскільки він зберігає схожість змісту з оригіналом хоча й має певні відмінності у семантичній та лексичній моделях і не завжди передає своєрідність оригінальної фразеологічної одиниці.

Коли почалася війна в Грузії, питання Криму знову встало для росії дуже гостро - **каменем спотикання** став Чорноморський флот.

When the war in Georgia broke out, the issue of Crimea again became very acute for Russia - the Black Sea Fleet became a **stumbling block**.

Камінь спотикання - перешкода, на яку наражаються в якійсь справі.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *частковий еквівалент*, оскільки він зберігає схожість змісту з оригіналом хоча й має певні відмінності у семантичній та лексичній моделях і не завжди передає своєрідність оригінальної фразеологічної одиниці.

Хоча росія і закидує наші позиції **гарматним м'ясом**, багато охочих вмирати за Путіна серед російських солдатів немає.

Although Russia is throwing **cannon fodder** at our positions, there are not many Russian soldiers willing to die for Putin.

Гарматне м'ясо - солдатська маса, яку посилає на смерть експлуататорська влада.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *частковий еквівалент*, оскільки він зберігає схожість змісту з оригіналом хоча й має певні відмінності у семантичній та лексичній моделях і не завжди передає своєрідність оригінальної фразеологічної одиниці.

росія у цій новій конфігурації умовно буде виконувати роль **дійної корови**, з якої будуть витискати всі природні ресурси.

russia in this new configuration will conditionally play the role of a **cash cow**, from which all natural resources will be squeezed.

Дійна корова - джерело прибутку.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *частковий еквівалент*, оскільки він зберігає схожість змісту з оригіналом хоча й має певні відмінності у семантичній та лексичній моделях і не завжди передає своєрідність оригінальної фразеологічної одиниці.

Одне слово, працюємо **у поті чола**, намагаємося не відставати від новинок сучасного сільгоспмашинобудування і потреб аграрного ринку.

In short, we work **by the sweat of one's brow**, trying to keep up with the innovations of modern agricultural machinery and the needs of the agricultural market.

У поті чола - докладаючи багато зусиль; напружено; віддаючи всі сили.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *частковий еквівалент*, оскільки він зберігає схожість змісту з оригіналом хоча й має певні відмінності у семантичній та лексичній моделях і не завжди передає своєрідність оригінальної фразеологічної одиниці.

Зеленський дав генералам свободу дій на полі бою і натомість сфокусувався на тому, де міг бути найбільш ефективним – переконуючи світ у тому, що Україна має виграти **за будь-яку ціну**.

Zelensky gave the generals freedom of action on the battlefield and instead focused on where he could be most effective - convincing the world that Ukraine must win **at all costs**.

За будь-яку ціну - обов'язково, неодмінно, за всіляких умов, обставин, незважаючи на будь-які труднощі чи перешкоди.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *частковий еквівалент*, оскільки він зберігає схожість змісту з оригіналом хоча й має певні відмінності у семантичній та лексичній моделях і не завжди передає своєрідність оригінальної фразеологічної одиниці.

Розуміння цього дуже важливе для нас, бо сьогодні в Україні ми іноді **живемо тільки одним днем**, боїмося майбутнього, не знаючи, яким воно буде.

Understanding this is very important for us, because today in Ukraine we sometimes **live from day to day**, we are afraid of the future, not knowing what it will be.

Жити одним днем - задовольняти тільки свої найближчі інтереси, нічого не думати про майбутнє, не мати перспектив.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *частковий еквівалент*, оскільки він зберігає схожість змісту з оригіналом хоча й має певні відмінності у семантичній та лексичній моделях і не завжди передає своєрідність оригінальної фразеологічної одиниці.

Тому навіть ті, хто має гроші, не можуть виїхати нікуди, а якщо гроші й знято, то краще вже **приберегти їх на чорний день**.

Therefore, even those who have money can not go anywhere, and if the money is withdrawn, it is better **to save it for a rainy day**.

Берегти на чорний день - на випадок крайньої скрути; про запас.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *частковий еквівалент*, оскільки він зберігає схожість змісту з оригіналом хоча й має певні відмінності у семантичній та лексичній моделях і не завжди передає своєрідність оригінальної фразеологічної одиниці.

Наприклад, не будуйте **повітряних замків** із приводу іноземної допомоги. Нашу кризу будемо вирішувати тільки ми, нічого тут не змінилося за останні три місяці, і не зміниться.

For example, do not build **castles in the air** about foreign aid. Only we will solve our crisis, nothing has changed in the last three months and it will not change.

Повітряні замки - про нездійсненні мрії, безгрунтовні, фантастичні плани.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *частковий еквівалент*, оскільки він зберігає схожість змісту з оригіналом хоча й має певні відмінності у семантичній та лексичній моделях і не завжди передає своєрідність оригінальної фразеологічної одиниці.

Однак я не був готовий зрадити свою країну. Я чудово розумію, що, на їхню думку, я виявився силачем — **міцним горішком**, як кажуть в Україні.

However, I was not ready to betray my country. I am well aware that, in their opinion, I turned out to be a strongman - **hard nut to crack**, as we say in Ukraine.

Міцний горішок - про складну справу або про людину з складним характером.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *частковий еквівалент*, оскільки він зберігає схожість змісту з оригіналом хоча й має певні відмінності у семантичній та лексичній моделях і не завжди передає своєрідність оригінальної фразеологічної одиниці.

Так, вербування **йде повним ходом**, але зараз успіху в цьому все менше. Якщо раніше, ще влітку та восени, з кожним вербуванням виїжджало кілька сотень людей, то зараз цифри зовсім інші.

Yes, recruitment is **going into high gear**, but now there is less success in this. If earlier, in summer and autumn, several hundred people left with each recruitment, now the numbers are completely different.

Йти повним ходом - дуже інтенсивно, з максимальним напруженням, навантаженням.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *частковий еквівалент*, оскільки він зберігає схожість змісту з оригіналом хоча й має певні відмінності у семантичній та лексичній моделях і не завжди передає своєрідність оригінальної фразеологічної одиниці.

Таким чином навіть якщо росіян і можна було **спіймати на гарячому** в 2016 році, то тепер накопати такі само залізні докази вкрай важко.

Thus, even if the Russians could be **caught red-handed** in 2016, it is extremely difficult to dig up the same iron evidence now.

Спіймати на гарячому - викрити кого-небудь, підстерігши його на місці злочину або на чомусь осудливому, протизаконному і т.ін.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *частковий еквівалент*, оскільки він зберігає схожість змісту з оригіналом хоча й має певні відмінності у семантичній та лексичній моделях.

Описовий переклад

Залишилося надто мало часу, щоб українська влада зуміла переконати країни ЄС у своїй готовності не **базікати**, а робити конкретні кроки для виконання вимог Брюсселя.

There is too little time left for the Ukrainian authorities to convince the EU countries of their readiness not **to shoot the breeze**, but to take concrete steps to meet the requirements of Brussels.

Базікати - говорити багато, беззмістовно, про щось неістотне, не варте уваги.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *описовий переклад* оскільки не вдалося підібрати фразеологізм мовою перекладу, що міг би передавати суть повідомлення, в цьому випадку не передбачається перехід образу в іншомовний

дискурс, описовий переклад здійснено з метою передачі у вільному словосполучення основної думки фразеологічної одиниці.

Нас чекає ще багато боротьби. Це **справа честі**, покарати всіх причетних до захоплення влади незаконним шляхом та знищення місцевого самоврядування.

There is still a lot of struggle ahead of us. It is an article of faith to punish all those involved in the illegal seizure of power and the destruction of local self-government.

Справа честі - те, що визначає гідність особи, колективу і т. ін.; почесний обов'язок.

При перекладі даного фразеологізму було вжито *описовий переклад* оскільки не вдалося підібрати фразеологізм мовою перекладу, що міг би передавати суть повідомлення, в цьому випадку не передбачається перехід образу в іншомовний дискурс, описовий переклад здійснено з метою передачі у вільному словосполучення основної думки фразеологічної одиниці.

Калькування

Проблема виживання країни під час війни **виходить на перший план** порівняно з будь-якими кліматичними прагненнями і зобов'язаннями.

The problem of the country's survival during the war **comes to the fore** compared to any climate aspirations and commitments.

Виходити на перший план - надавати чому-небудь особливо важливого значення, вважати щось основним.

При перекладі вказаного фразеологізму було використано *калькування*, оскільки воно зберігає образність, при цьому фразеологічна одиниця буде зрозумілою реципієнтові і в одночас не буде здаватися “штучною” у тексті.

путіну **завдали** філігранного високоякісного морального **ляпаса**, тому що «ядерна тріада» – це його улюблене дитя, він нескінченно цим жупелом махає, мовляв, нас ніхто не подолає, бо в нас це є.

Putin was a filigree high-quality moral slapped in the face, because the "nuclear triad" is his favorite child, he waves this bugbear endlessly, saying that no one can overcome us, because we have it.

Дати ляпаса - завдавати образи, сорому кому-небудь.

При перекладі вказаного фразеологізму було використано *калькування*, оскільки воно зберігає образність, при цьому фразеологічна одиниця буде зрозумілою реципієнтові і водночас не буде здаватися “штучною” у тексті.

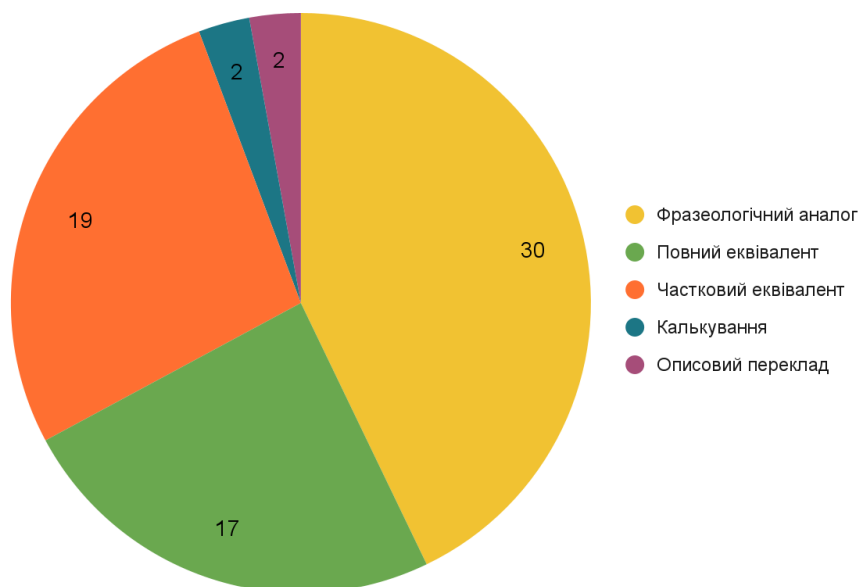
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

Хоча , що лінгвісти та дослідники приділяють фразеологізмам багато уваги, та як і раніше, відсутній єдиний, стандартний підхід до їх перекладу. У досягненні адекватного перекладу фразеологічних одиниць важливу роль відіграють такі аспекти, як: прагматичний, лінгвістичний, ситуативний та когнітивний. Одного знання мови оригіналу та мови на яку здійснюється переклад - недостатньо, в процесі підбору відповідних еквівалентів фахівець може звернутися до мистецтва, фонових знань історії та фольклору обох мов, щоб більш влучно передати зміст повідомлення, за можливістю уникаючи втрати змісту та стилю. В процесі перекладу варто зберігати смисловий, емоціонально-експресивний та функціонально-стилістичний зміст, що передаватиметься відповідними словосполученнями в контексті мови оригіналу.

Мовознавство виділяє такі види перекладу: точний переклад, переклад, котрий характеризується видозміною окремих складових словесної форми. У даному дослідженні ми користувались прийомами передачі змісту фразеологічних одиниць чи ідіом, які виділив О. В. Кунін, а саме: фразеологічними аналогами, калькуванням лексичних одиниць, контекстуальною заміною, описовим перекладом та підбором еквівалентів.

Якщо перед фахівцем стоїть вибір

Ми розглянули 70 речень з використанням фразеологічних одиниць у політичному дискурсі, згідно з отриманими даними було створено діаграму способів перекладу фразеологізмів:

Базуючись на показниках частотності, котрі були виявлені впродовж нашого дослідження, можна зробити висновок, що найчастіше при перекладі фразеологічних одиниць в політичному дискурсі послуговуються фразеологічними аналогами - 42,9%, рідше частковими - 27,1% та повними - 24,3% еквівалентами, найрідше використовуються калькування - 2,9% та описовий переклад - 2.9%.

ВИСНОВКИ

Темою даної дипломної роботи є переклад фразеологізмів в україномовному політичному дискурсі. З ростом зацікавленості суспільства в політичних подіях не лише під час вагомих змін а на повсякденній основі, зростає й важливість влучної та грамотної передачі сенсу висловлювання політичних діячів.

Задля дослідження специфіки перекладу фразеологічних одиниць у роботі було розглянуто і вирішено як теоретичні, так і практичні питання, а саме:

- Досліджено літературу і науковий матеріал з теми;
- Визначено поняття фразеологізму та його основних характеристик;
- Досліджено особливості та основні цілі жанру політичного дискурсу;
- Визначено особливості перекладу фразеологічних одиниць;
- Проаналізовано речення україномовного політичного дискурсу з вживанням фразеологічних одиниць;
- Виявлено ефективні способи перекладу фразеологізмів україномовного політичного дискурсу;

Питанням перекладу фразеологізмів займалися такі дослідники як Б. Т. Кашаркова, О. В. Кунін, О. О. Селінова, Н. В. Комісаров, В. П. Скнара, В. В. Красних та інші. Ознайомившись з їх роботами можна дійти висновку, що одним з основних критеріїв влучного та грамотного перекладу є врахування перекладачем контексту та культурних особливостей фразеологізму та розуміння сенсу фразеологічної одиниці. В ході дослідження було виявлено, що на допомогу перекладачеві, при підборі відповідних еквівалентів, підходять фонові знання історії, фольклору, мистецтва обох народів, як мови, на яку здійснюється переклад, так і мови оригіналу.

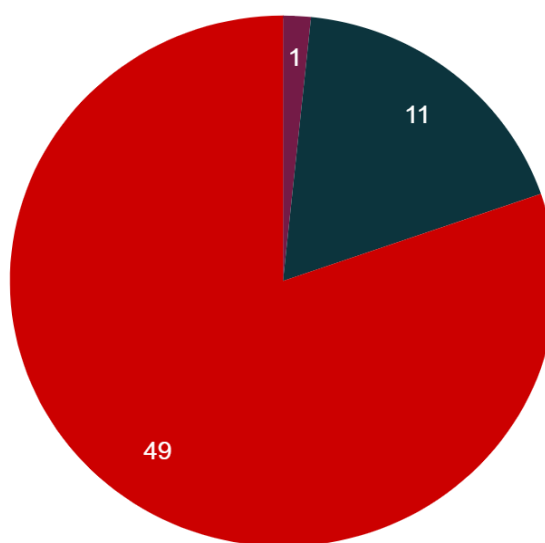
Адекватний переклад можливо здійснити лише тоді, коли фразеологічному еквіваленту вдається впливати на когнітивний простір та структури, вплив на які

здійснює і оригінал. Перекладачам інколи доводиться обирати між передачею змісту повідомлення та збереженням його емоційного забарвлення та образності.

Аби зробити влучний та вдалий переклад слід розуміти, що фразеологізми мають ознаки, що дозволяють пов'язувати фразеологічну одиницю як з реченням, так і зі словом чи словосполученням, з однієї сторони, та вважати її самостійним компонентом мови з іншої.

Види фразеологізмів

- Фразеологізми - слова
- Фразеологізми - речення
- Фразеологізми - словосполучення

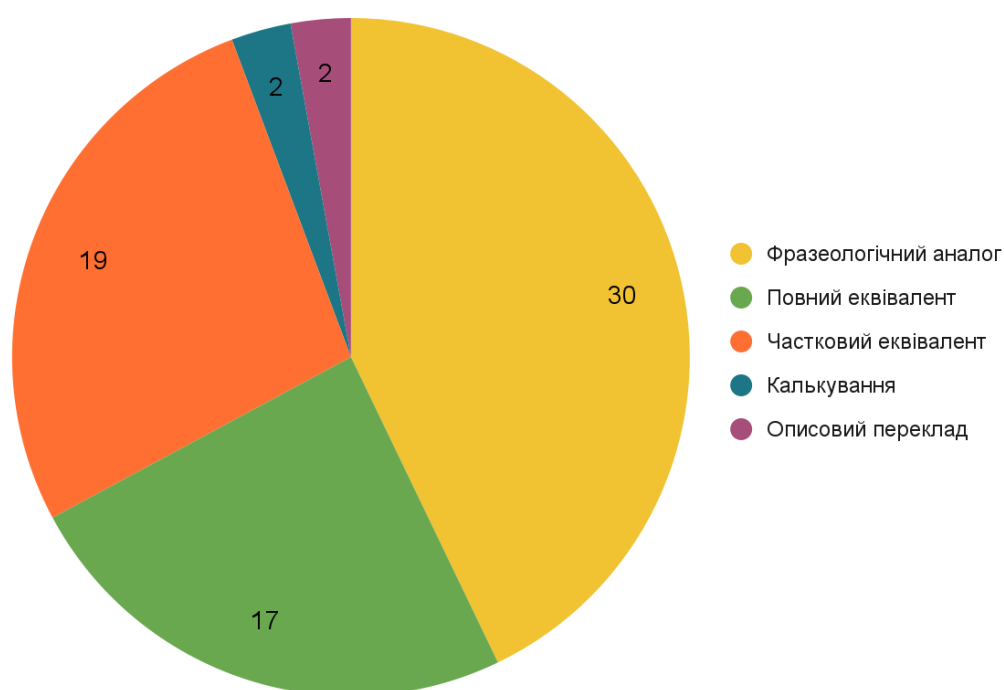
Базуючись на показниках частотності, котрі були виявлені впродовж нашого дослідження, можна зробити висновок, що найчастіше в україномовній політичній комунікації послуговуються фразеологічними-словосполученнями - 81.64%, рідше фразеологізмами - речення - 18.30%, найрідше послуговуються фразеологізмами - словами - 0.6%.

Під час проведення дослідження було встановлено, що складнощі в процесі перекладу фразеологічних одиниць полягають у складності передачі емоційного забарвлення підтексту, їх ідентифікації, та зумовлені особливостями їх етноспецифіки.

Семантика фразеологізмів - складний інформативний комплекс, що має як конотативні, так і наочно-логічні компоненти. Не дивлячись на те, що дослідники та лінгвісти фразеологізмам приділяють чимало уваги, як і раніше, відсутній єдиний, стандартний підхід до їх перекладу. Вживання таких прийомів поновлення

фразеологічних одиниць, як розрив або розширення компонентного складу, які мають за мету посилити вплив на суспільство, надати мовленню більшої виразності та жвавості, неодмінно створює додаткові складнощі для перекладачів.

Найбільш дієвими видами перекладу фразеологічних одиниць є наступні: дослівний (який відповідає джерелу слово в слово) - калькування, тобто такий, що виконується методом створення вислову або слова за зразком будови відповідного вислову чи слова іншої мови. Даний вид перекладу характерний для перекладу крилатих фраз, еквівалентно повний (який відповідає повністю чому-небудь, може його виражати або замінити) - є одним із повноцінних способів перекладу фразеологічних одиниць, він полягає в підборі фразеологізму із таким самим значенням, що й в мові оригіналу (такий еквівалент, який міг би повністю відповідати внутрішній формі фразеологізму мови оригіналу, та його значенню), еквівалентно неповний - як правило є небажаним, оскільки не завжди передає своєрідність фразеологічних одиниць. Здійснюється через пошук відповідних еквівалентних словосполучень з тим же значенням, проте з іншою внутрішньою формою, описовий - є найменш застосовуваним способом перекладу, оскільки він, в певній мірі, знищує образність, емоційність та образність фразеологізму.

Базуючись на показниках частотності, котрі були виявлені впродовж нашого дослідження, можна зробити висновок, що найчастіше при перекладі фразеологічних одиниць в політичному дискурсі послуговуються фразеологічними аналогами - 42,9%, рідше частковими - 27,1% та повними - 24,3% еквівалентами, найрідше використовуються калькування - 2,9% та описовий переклад - 2.9%.

Для дослідників, фразеологізми будь-якої мови, завжди представляють інтерес. Ідіоми, або фразеологічні одиниці, являють собою те, що характеризують як найбільш виразну і образну частину словникового запасу мови.

Враховуючи все вищезазначене, вважаємо зазначити, що питання особливостей перекладу фразеологічних одиниць в україномовному політичному дискурсі залишається актуальною темою, оскільки на нього впливає багато чинників, серед яких: особливості цільової аудиторії, цілі спікерів та політичних діячів, активний розвиток мови та утворення нових фразеологічних одиниць. Вдалим переклад можна назвати у разі ідентичного впливу на сприйняття слухача як оригінального тексту так і перекладеного іншою мовою. Коли треба обрати між збереженням образу та передачею змісту, найчастіше вибір роблять на користь останнього.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Faulseit D. Stilistische Mittel und Möglichkeiten der deutschen Sprache / D. Faulseit, G. Kühn. Leipzig: VEB BIBLIOGRAPHISCHES Institut, 1995. 284 S.
2. Iskos A., Lenkowa A. Deutsche Lexikologie. Leningrad, 1960. S. 171.
3. Шанский Н. М. Фразеология современного русского языка. - Москва, 1969.
4. Iskos A., Lenkowa A. Deutsche Lexikologie. Leningrad, 1960. S. 171.
5. Lexikologie. Die russische Sprache der Gegenwart. VEB Verlag Enzyklopädie. – Leipzig 1984. – S. 203.
6. Schmidt, W. Deutsche Sprachkunde. Paderborn: IFB Verlag, 2008. 365 S.
7. Миронова Н.Н. Дискурс-анализ оценочной семантики: учебное пособие. Москва: Тезаурус, 1997. 158 с
8. Burger H. Phraseologie: eine Einführung am Beispiel des Deutschen. Berlin Erich Schmidt, 1998. 224 с.
9. Palm C. Phraseologie: Eine Einführung. Tübingen: Gunter Narr, 1995. 130с
10. Демський М.Т. Українські фраземи й особливості їх творення. – Львів Краків ; Париж : Просвіта, 1994. С. 63-94.
11. Fleischer W. Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache: 2. durchgelesene und ergänzte Auflage. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1997. 299 S.
12. Кунин А. В. Фразеология современного английского языка. М.: Международные отношения, 1972. 288 с.
13. Баран Я. А. Фразеологія у системі мови: дис. докт. філол. наук. Івано-Франківськ, 1998. 391 с.
14. Кунин А. В. Курс фразеологии современного английского языка. М.: Высшая школа. Дубна: Издат. центр “Феникс”, 1996. 381 с.
15. Скрипник Л. Г. Видозміни форми фразеологічних одиниць. Мовознавство. Київ, 1969. No 4. С. 3–13.

16. <https://www.bundeskanzlerin.de/bkin-de/suche/rede-von-bundeskanzlerin-merkel-bei-der-jahrestagung-der-humboldt-stiftung-am-26-juni-2019-in-berlin-1641192>.
17. Виноградов В. В. Лексикология и лексикография. М.: Наука, 1977. 312 с.
18. Warren Murray: Thursday briefing: Post-Brexit red tape hitting exports to EU. February 11, 2021, The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/world/2021/feb/11/thursday-briefing-post-brexit-red-tape-hitting-exports-to-eu> (Last accessed: 19.02.2021)
19. Linda Geddes: Ministers urged to strip away red tape to hit UK vaccine rollout target. January 1, 2021. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/world/2021/jan/01/ministers-urged-to-strip-away-red-tape-to-hit-uk-vaccine-rollout-target> (Last accessed: 15.02.2021)
20. John Grace: MPs in no hurry to wash dirty linen in public. October 30, 2017. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/30/sex-pest-discussion-finds-mps-in-no-hurry-to-wash-dirty-linen-in-public> (Last accessed: 03.02.2021)
21. The Guardian: Washing Britain's dirty linen in public. February 17, 2010. URL: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2010/feb/17/washing-dirty-linen-bed-sheets> (Last accessed: 19.02.2021)
22. Hillary Clinton: I'm 'The Black Sheep Son' Of The Bush Family. April 25, 2013. CBS BC. URL: <https://washington.cbslocal.com/2013/04/25/clinton-im-the-black-sheep-son-of-the-bush-family/> (Last accessed: 19.03.2021)
23. Huma Siddiqui: Terrorism is the biggest problem the world is facing, says PM Modi in Brics Summit. November 17, 2020. Financial Express URL: <https://www.financialexpress.com/defence/terrorism-is-the-biggest-problem-the-world-is-facing-says-pm-modi-in-brics-summit/2130483/> (Last accessed: 09.03.2021)
24. Carolyn Y. Johnson: Trump promises to 'derail the gravy train' and lower drug prices in 'American Patients First' plan. May 11, 2018. The

Washington Post. URL:

https://www.washingtonpost.com/business/economy/trump-promises-to-derail-gravy-train-and-lower-drug-prices-in-american-patients-first-plan/2018/05/11/6e38af06-5532-11e8-a551-5b648abe29ef_story.html (Last accessed: 19.01.2021)

25. Albawa: Brazil and NATO Are Like Chalk and Cheese! March 20, 2019.

URL: <https://www.albawaba.com/news/what%21-brazil-can%27t-become-nato-member-or-can-it%3F-1268642> (Last accessed: 10.01.2021)

26. Jeff Turrentine: When in Rome, Will Trump Do as the Romans (and French and British and Japanese) Do? May 12, 2017. NRDC. URL:

<https://www.nrdc.org/onearth/when-rome-will-trump-do-romans-and-french-and-british-and-japanese-do> (Last accessed: 25.01.2021)

27. Joe Biden: the old campaigner and his challenges. January 31, 2021. The Weekender. URL: <https://www.theweekender.news/profile/noor-israr/18512/> (Last accessed: 25.02.2021)

28. Brian O'Reilly: US Vice President Joe Biden makes flying visit to Ireland – to attend mass. December 13, 2015. Independent.ie. URL:

<https://www.independent.ie/irish-news/us-vice-president-joe-biden-makes-flying-visit-to-ireland-to-attend-mass-34282857.html> (Last accessed: 19.03.2021)

29. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.

30. Баран Я. А., Зимомря М. І. Теоретичні основи фразеології: навч. посіб. Ужгород: Ужгородський державний університет, 1999. 176 с.

31. Чернявская В.Е. Дискурс как объект лингвистических исследований: учебное пособие. Санкт-Петербург: СПбГУЭФ, 2001. 11-22 с.

32. Ван Дейк Т. А. Язык, познание, коммуникация. Москва: Прогресс, 1989. 312 с.

33. Миронова Н.Н. Дискурс-анализ оценочной семантики: учебное пособие. Москва: Тезаурус, 1997. 158 с.

34. Введенская Л. А., Павлова Л. Г. Человеческое слово могуче: книга для внеклассного чтения учащихся 8-10 классов. Москва: Просвещение, 1984. 159 с.
35. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. 2-ге вид., доп. Київ: ВЦ «Академія», 2009. 376 с.
36. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Мовленнєва комунікація: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 472 с.
37. Алексенко С. Ф. Особливості вираження експресивності комунікативно-прагматичної стратегії «гра на підвищення» в англійській політичній промові. Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. 2015. Вип. 27. С. 3–13. URL: http://psptkl_2015_27_3.pdf
38. Ващук Т. М. Політичний дискурс як об'єкт лінгвістичного дослідження. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/>
39. Жуков В. П. Русская фразеология : учеб. пособие. М. : Высшая школа, 1986. 310 с.
40. <https://shamotiy.wordpress.com/>
41. Вільчинська І. Ю. Політичний дискурс: основні напрями дослідження. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2013. № 3. С. 198–201. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdakkkm_2013_3_48
42. Ажнюк Б. М. Англійська фразеологія у культурно-етнічному висвітленні / Б. М. Ажнюк. – К.: Наукова думка, 1989. – 134 с.
43. Арнольд И. В. Стилистика современного английского языка: Учебное пособие / И. В. Арнольд. – Л.: Наука, 1973. – 370 с.
44. Арсентьева Е. Ф. Сопоставительный анализ фразеологических единиц [Текст] / Е. Ф. Арсентьева. – Казань, 1989. – 123 с.
45. Бабкин А. Русская фразеология, ее развитие и источники. М.: Либроком, 2009. 264 с.
46. Лекант П. Современный русский язык. М.: Дрофа, 2002. 560 с.
47. Терлецька Л. П. Внутрішні закономірності та основні ознаки фразеологічних одиниць в англійській мові. Молодий вчений. 2020. № 3.2 (79.2). С. 111 – 115.

48. Мокієнко В. М. Слов'янська фразеологія : підручник, посібник для вузів по спец. Слов'янська мова і літ. М. : Вища. школа, 1989. 287 с.
49. Никонов Д. О. Обзор стилистических особенностей фразеологических единиц (на материале русского, английского и немецкого языков) // The ninth European conference on languages, literature and linguistics (Vienna, November 23, 2015). Vienna : «East West» Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH, 2015. С. 33–38.
50. Ганич Д., Олійник І. Словник лінгвістичних термінів К.: Вища школа, 1985. 360 с.
51. Смит Л. П. Фразеология английского языка / пер. с англ. А. С. Игнатъева ; предисл. Д. Н. Шмелева. М. : Учпедгиз, 1959. 208 с.
52. Tristá Pérez A. M. Fraseología y contexto. Cuba: Ciencias Sociales, 1988. 195 p.
53. Балли Ш. Французская стилистика / пер. с фр. К. А. Долинина. М. : Изд-во Иностран. лит, 1961. 392 с.
54. Кашароков Б. Т. Пословицы русского, немецкого и кабардино-черкесского языков – источник изучения культурно-языкового сознания (структурно-семантический и лингвокультурный аспекты): монография / Б. Т. Кашароков. – Черкесск : КЧ РИПКРО, 2003. – 246 с.
55. Фразеологія: знакові величини / Я. А. Баран, М. І. Зимомря, О. М. Білоус, І. М. Зимомря. – Вінниця: Нова книга, 2008. – 256 с. – (ISBN 978-966-382-142-9).
56. Кунин А. В. О переводе английских фразеологизмов в фразеологическом словаре // Тетради переводчика. Вып.2. М.: Международные отношения.
57. Селіванова О. О. Світ свідомості в мові: монографічне видання. Черкаси, 2012. 487 с.
58. Leonid Bershidsky: Putin's a Pauper, His Friends Are Rich. April 4, 2016. Bloomberg. URL: <https://www.bloomberg.com/opinion/articles/2016-04-04/panama-leaks-show-putin-s-a-pauper-his-friends-are-rich> (Last accessed: 01.12.2020)
59. Islam Times: NATO cries crocodile tears for Ukraine. April 6, 2014. URL: <https://www.islamtimes.org/en/article/369715/nato-cries-crocodile-tears-for-ukraine> (Last accessed: 25.12.2020)

- 60.** Barack Obama: I had an absolute blast 'pardoning' a turkey at the White House. November 25, 2015. Insider. URL: <https://www.businessinsider.com/worlds-most-powerful-man-pardons-turkey-2015-11> (Last accessed: 08.03.2021)
- 61.** The Economic Times: Russia says US playing 'with fire' by imposing sanctions. March 3, 2021. URL: <https://economictimes.indiatimes.com/news/international/world-news/russia-says-us-playing-with-fire-by-imposing-sanctions/articleshow/81307765.cms?from=mdr> (Last accessed: 20.03.2021)
- 62.** Cal Thomas: Trump's triumphs should make Obama eat his words. August 01, 2018. Orlando Sentinel. URL: <https://www.orlandosentinel.com/opinion/os-ed-obama-should-eat-words-criticizing-trump-20180801-story.html> (Last accessed: 27.01.2021)
- 63.** Lauren Frias: German officials were so alarmed by Trump's conversations with Angela Merkel. June 30, 2020. URL: <https://www.businessinsider.com/german-officials-alarmed-trump-merkel-call-conversations-cnn-report-2020-6> (Last accessed: 28.02.2021)
- 64.** Скнар, В. Ф. Глагольные соматические фразеологизмы современного английского языка: автореферат. Киев, 1978. 25 с.
- 65.** Yahoo News: Opposition says Kremlin 'stacking deck' in Saint Petersburg vote. URL: <https://l2l.bar/rLyxk> (Last accessed: 04.02.2021)
- 66.** Hillary Clinton: I'm 'The Black Sheep Son' Of The Bush Family. April 25, 2013. CBS BC. URL: <https://washington.cbslocal.com/2013/04/25/clinton-im-the-black-sheep-son-of-the-bush-family/> (Last accessed: 19.03.2021)
- 67.** Joyce Ferriabough Bolling: Ferriabough Bolling: Rags-to-riches story a far cry from Donald Trump. January 9, 2018. Boston Herald. URL: <https://www.bostonherald.com/2018/01/09/ferriabough-bolling-rags-to-riches-story-a-far-cry-from-donald-trump/> (Last accessed: 20.03.2021)
- 68.** The Straits Times: Jill Biden affirms image as down-to-earth, traditional US First Lady. February 4, 2021. URL:

<https://www.straitstimes.com/world/united-states/melania-trump-didnt-care-but-jill-biden-wants-to-show-she-does> (Last accessed: 15.03.2021)

69. IRIS: Trump and the EU: Divide and Rule. June 4, 2019. URL: <https://www.iris-france.org/138468-trump-and-the-eu-divide-and-rule/> (Last accessed: 20.03.2021)

70. Nancy Pelosi: ‘With him, all roads lead to Putin’. June 28, 2020. Politico. URL: <https://www.politico.eu/article/nancy-pelosi-on-donald-trump-with-him-all-roads-lead-to-russia-vladimir-putin/> (Last accessed: 25.02.2021)

71. Daniel Buffey: Brexit: Johnson heads to Brussels after UK holds out olive branch. December 7, 2020. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/politics/2020/dec/07/brexit-boris-johnson-brussels-face-to-face-meeting-ursula-von-der-leyen> (Last accessed: 03.03.2021)

72. Jessica Elgot: Michael Gove denies stabbing Boris Johnson in the back. October 25, 2016. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/politics/2016/oct/25/michael-gove-denies-stabbing-boris-johnson-back-conservative-leadership-campaign> (Last accessed: 02.02.2021)

73. Mike Peacock: Putin faces the music. December 18, 2014. Reuters. URL: <http://blogs.reuters.com/macroscope/2014/12/18/putin-faces-the-music/> (Last accessed: 20.03.2021)

74. Clive Wynne: It's a dog-eat-dog world in politics, so could a pooch help voters pick the next US president? March 4, 2020. ABC. URL: <https://www.abc.net.au/news/2020-03-04/dog-help-voters-pick-next-us-president-candidate/12023554> (Last accessed: 09.01.2021)

75. Marina Hyde: No political gain in Iraqi football – so leave the players well alone. October 21, 2010. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/football/blog/2010/oct/21/football-life-death-iraq> (Last accessed: 29.01.2021)

76. Красных В. В. Этнопсихоллингвистика и лингвокультурология.

Москва: Гнозис, 2002. 284 с.

78. Tsn.ua

79. Korrespondent.net

80. 24tv.ua

81. <https://www.ukr.net>

82. <https://www.unian.net>

83. <https://censor.net/>

84. <https://www.bbc.com/ukrainian>

ALFRED NOBEL UNIVERSITY

ENGLISH PHILOLOGY AND TRANSLATION DEPARTMENT

Sovhyria Ihor

**TRANSLATION OF PHRASEOLOGICAL UNITS IN UKRAINIAN POLITICAL
DISCOURSE**

Abstract of Master's Thesis

Scientific supervisor Associate Professor, PhD A. Stepanova

Dnipro

2023

As an independent section of linguistics, phraseology has appeared relatively recently. Today it does not remain without attention of researchers and is constantly developing. At first glance, this section of linguistics is very difficult to study and characterize. In addition, each language has a unique phraseology that enriches the language itself, but at the same time creates many difficulties and obstacles for philologists. The study of stable word combinations has been tried since ancient times.

Political discourse is a reflection of the socio-political life of a country, which indicates its cultural elements, general and national values. Phraseological units have already become commonplace and can often be found in the discourse of different speech communities. Some phraseological units have become so strongly rooted in the discourse that they are no longer used as a complement or improvement of their own statements, but are used on a par with other phrases.

Language and its elements are in the process of constant development. Due to the fact that modern realities are imperfect and heterogeneous, it is increasingly necessary to present information more correctly, loyally and interestingly. Of particular importance is the ability to use phraseological units in political texts, as they have been used for centuries not only by ambassadors, ministers and high-ranking officials, but also by ordinary people.

Considering the fact that new phraseological units appear in the language environment as a result of cultural and historical assimilation, phraseology can be considered a cultural phenomenon, not just a linguistic one. Linguists have never neglected political discourse, trying to explore everything that does not lie on the surface, to find new horizons of means of influencing the statements of politicians on the consciousness of the general public, to reveal the sometimes manipulative essence of messages.

The relevance of the study is due to the need to study through the prism of linguistics the political aspects of life, which are very important in modern realities. The lexical composition of the Ukrainian language is developing rapidly, so new lexical units appear

constantly - phraseological units, their understanding are important for a full understanding of messages and for successful translation into other languages.

The aim of the work is to identify patterns and connections in the development of phraseology and to determine the most successful ways of translating phraseological expressions in Ukrainian political texts through the prism of their study as a translation problem.

In accordance with the aim of the study, the following tasks are set:

1. Analysis of phraseological units used by political figures during speeches or by authors when writing political texts.
2. Determining the reasons for the use of the specified vocabulary by speakers.
3. Identification of its functional characteristics.
4. Assessment of its influence on the general character of the expression.
5. Identification of ways to translate phraseological units.

The first chapter defines phraseological units and their peculiarities, defines political discourse and establishes its main functions. The ways of translating phraseological units are defined and analyzed.

In the second section the linguistic analysis of Ukrainian political discourse sentences with the use of phraseological units is carried out.

In the third section the ways of translation of Ukrainian political discourse sentences with the use of phraseological units are determined.

Such researchers as B. T. Kasharkova, O. V. Kunin, O. O. Selinova, N. V. Komisarov, V. P. Sknara, V. V. Krasnykh and others have been dealing with the issue of translation of phraseological units. After reviewing their works, it can be concluded that one of the main criteria for accurate and competent translation is the translator's consideration of the context and cultural peculiarities of the phraseology and understanding of the meaning of the phraseological unit. In the course of the study it was found that the background knowledge of history, folklore, art of both peoples, both the target language and the original language, can help the translator in the selection of appropriate equivalents.

Adequate translation is possible only when the phraseological equivalent manages to influence the cognitive space and structures, which are also influenced by the original. Translators sometimes have to choose between conveying the content of the message and preserving its emotional coloring and imagery.

In order to make an accurate and successful translation, it should be understood that phraseological units have features that allow to associate a phraseological unit both with a sentence and with a word or phrase, on the one hand, and to consider it an independent component of the language on the other.

Based on the frequency indicators that were identified during our research, we can conclude that the most frequently used phraseological phrases in Ukrainian-language political communication are phraseological phrases - 81.64%, less frequently phraseological phrases - sentences - 18.30%, and the least frequently used phraseological phrases - words - 0.6%.

During the study, it was found that the difficulties in the process of translating phraseological units are the difficulty of conveying the emotional coloring of the subtext, their identification, and due to the peculiarities of their ethnicity.

The semantics of phraseological units is a complex informative complex that has both connotative and visual-logical components. Despite the fact that researchers and linguists pay a lot of attention to phraseological units, there is still no single, standard approach to their translation. The use of such methods of renewal of phraseological units as breaking or expanding the component composition, which aim to increase the impact on society, to give the speech more expressiveness and liveliness, certainly creates additional difficulties for translators.

The most effective types of translation of phraseological units are the following: literal (which corresponds to the source word for word) - tracing, i.e. one that is performed by creating a phrase or word based on the structure of the corresponding phrase or word of another language. This type of translation is typical for the translation of catchphrases, equivalently complete (which corresponds completely to something, can express or replace it) - is one of the full-fledged ways of translating phraseological units, it consists in the selection of a phraseology with the same meaning, as in the source language (such

an equivalent that could fully correspond to the internal form of the phraseology of the source language and its meaning), equivalently incomplete - is usually undesirable, because it does not always convey the originality of phraseological units. It is carried out through the search for appropriate equivalent phrases with the same meaning, but with a different internal form, descriptive - is the least used method of translation, as it, to some extent, destroys the imagery, emotionality and imagery of the phraseology.

Based on the frequency indicators revealed in the course of our research, we can conclude that the most frequently used equivalents in the translation of phraseological units in political discourse are phraseological analogues - 42.9%, less frequently partial equivalents - 27.1% and full equivalents - 24.3%, the least frequently used are tracing - 2.9% and descriptive translation - 2.9%.

Taking into account all of the above, we believe that the issue of peculiarities of translation of phraseological units in Ukrainian-language political discourse remains a topical issue, as it is influenced by many factors, including: peculiarities of the target audience, goals of speakers and political figures, active development of the language and formation of new phraseological units. A translation can be considered successful if it has an identical impact on the listener's perception of both the original text and the one translated into another language. When it is necessary to choose between preserving the image and conveying the content, the choice is often made in favor of the latter.